

SLOVENSKI

Poročevalec

Združba in tiska Casopisno-založniško podjetje Slovenski poročevalec. — Direktor: Rudi Janžura. — Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. — Za tisk odgovarja Franc Plevel. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica številka 1 in 3. telefon številka 23-522 do 23-526. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica številka 1/III, telefon številka 23-522 do 23-526. — Oglasi oddelček: Ljubljana, Titova cesta št. 7, telefon št. 21-498. Za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. — Poštni prejelni št. 29. — Tekoči račun št. 50-KB 6 Z-357. — Mesečna naročnina 200 din.

ROMUNSKA DRŽAVNA IN PARTIJSKA DELEGACIJA V BEOGRADU

Izmenjava izkušenj koristi naprednim silam v svetu

Včeraj je prispela v Jugoslavijo uradna romunska državna in partijska delegacija, ki jo vodita član prezidija velike narodne skupščine in prvi sekretar romunske delavske stranke Gheorghiu Dej in predsednik ministrskega sveta Chivu Stoica. Na beograjski železniški postaji so visoke romunske goste sprejeli predsednik Tito in drugi državni ter partijski funkcionarji.

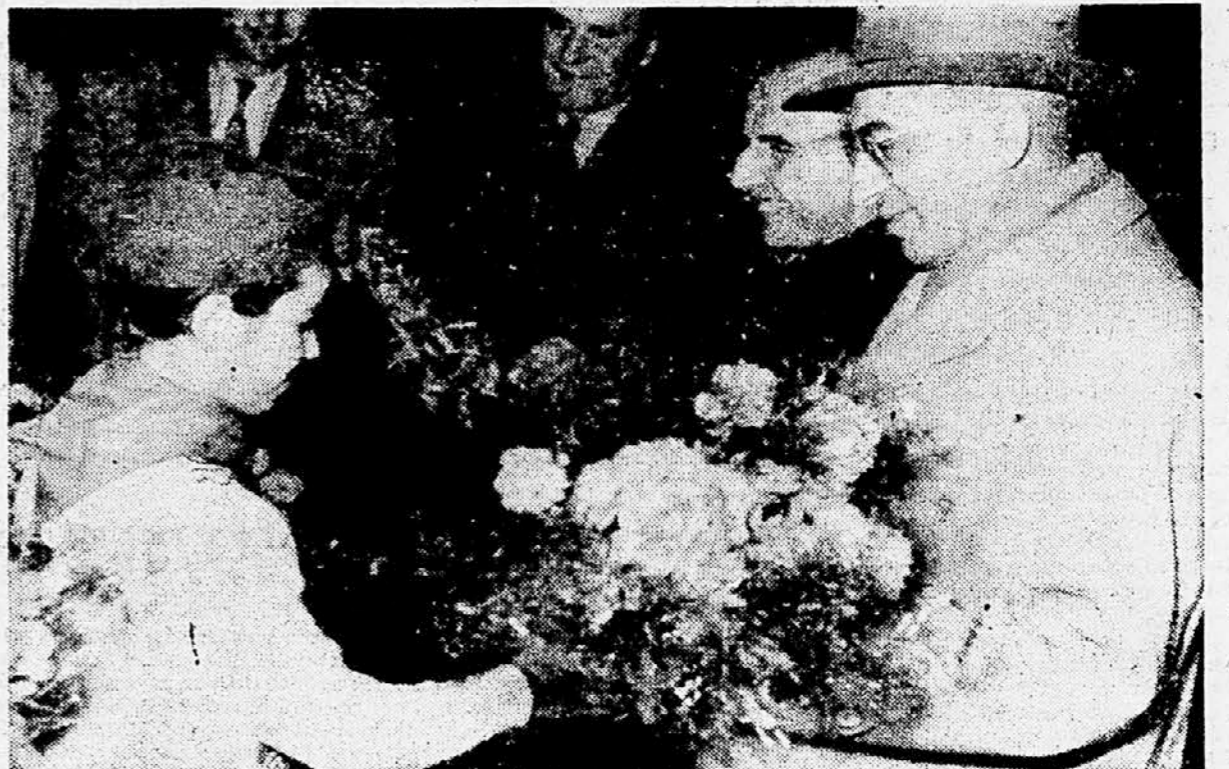
Beograd, 20. okt. (Od našega beograjskega dopisnika.) Beograd je danes popoldne svečano sprejel delegacijo vlade LR Romunije in romunske delavske stranke, ki je dopotovala v Jugoslavijo na povabilo predsednika FLRJ Josipa Broza Tita in CK ZKJ. Prvega sekretarja romunske delavske stranke Gheorghiu Deja in predsednika romunske vlade Chivu Stoica ter njuno spremstvo so na beograjski železniški postaji sprejeli in pozdravili predsednik republike Tito ter njegovi najbližji sodelavci: predsednik ljudske skupščine Moša Pijade, podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, Aleksander Ranković, Svetozar Vukmanović-Tempo in Rodoljub Čolaković, državna podsekretarja, za narodno obrambo in zunanjo politiko Ivan Gošnjak ter Koča Popović in drugi.

vzklik množice Beogražanov, ki so se zbrali pred postajo, da sprejmejo in pozdravijo goste sosedne Romunije. Gheorghiu Dej, Chivu Stoica in tovariš Tito so na pozdrave Beogražanov odgovarjali z mahanjem rok. Na čelu kolone avtomobilov, ki je nato odpehala goste skozi gost spalir Beogražanov proti dvoru na Dedinju, kjer bodo stanovali, je bil odprt Mercedes, v katerem sta bila predsednik Tito in šef romunske delegacije Gheorghiu Dej, ki ju je množica Beogražanov navdušeno pozdravljala. M. P.

Intimna večerja

Beograd, 20. okt. (Tanjug). Nocoj ob 20 je predsednik republike Josip Broz Tito skupaj s soprogo priredil v Belem dvorcu intimno večerjo za članne romunske delegacije.

Popoldne je delegacija romunske vlade in delavske stranke položila venec na grob Neznane junaka na Avali.

Postojna 20. oktobra. Delegacija partije madžarskih delavcev, ki se že nekaj dni mudi v naši državi, je danes popoldne okoli 17.30 prispela v Postojno. Pred Postojnsko jamo so prvega sekretarja madžarske partije delavcev Ernő Gerőja in ostale članke delegacije sprejeli in pozdravili član CK ZKS Stane Kavčič, sekretar okrajnega komiteja ZKS za koprski okraj Albert Jakopič-Kajtimir, predsednik OLO Koper Albin Duje in predsednik občine Postojne Ludvik Baša. Z delegacijo je prispel v Postojno tudi član CK ZKJ Lazar Kolisevski. Preden so gostje odšli v Postojnsko jamo, kjer so si ogledali njene lepote, so pristopili k sekretarju madžarske partije delavcev Gerőju in ostalim članom delegacije pionirjev in pionirk iz Postojne, ki so jih prisrčno pozdravili in jim izročili šopke nageljnov. Nato so si člani delegacije o ledali Postojnsko jamo, nakar jim je bil prirejen v Jamski restavraciji cocktail. Gostje so potem, okrog 19. ure dopotovali v Ljubljano, kjer jim je bila v vili »Področnik« prirejena večerja. Jutri si bodo madžarski gostje ogledali Ljubljano, zvečer pa bo sekretar CK ZKS Miha Marinko priredil madžarski partijski delegaciji svečano večerjo v vili »Področnik«. Ob 23. uri bodo člani madžarske delegacije odpotovali s posebnim vlakom v Osijek.

DRUGI DAN ZASEDANJA PLENUMA POLJSKE DELAVSKE PARTIJE

Varšavski dogodki v ospredju

(Od posebnega dopisnika »Politike« in »Sloven. poročevalca«)

Varšava, 20. okt. Hruščev, Kaganovič, Molotov in Mikojan so ob 6.45 zjutraj s posebnim letalom odpotovali iz Varšave. Slovemu na vojakem letališču so prisostvovali vsi člani poljske ga politbiroja in tudi novokooptirani član CK Wladislaw Gomulka.

Uradno je poljska časopisna agencija PAP objavila ob 2 po polnoči komunikate ob zaključku razgovorov med poljskimi in sovjetskimi predstavniki. V komunikatu je bilo »govora o »ozračju prijateljske partijske odprtosti« in o predvidenem potovanju poljske partijske delegacije v Moskvo »da bi pogledali in okrepili odnose med Sovjetsko zvezo in Poljsko«.

Sovjetsko-poljski razgovori so se začeli v petek ob 11. dopoldne in trajali do sobote do dveh po polnoči. Nekako okoli 2.30 so delegati zapustili dvorec Belvedere, da bi se pred odhodom letala imeli posebne sestanke.

GOMULKA JE IMEL GOVOR

Danes ob 11 dopoldne se je v poslopu predsedstva vlade začela druga seja plenuma CK.

Wynskega in CK, hkrati pa objavljajo tudi njihove slike in življenjepise ter poročajo o zelo ugodnem reagiranju javnosti na povratek nekdanjih poljskih voditeljev v najvišji poljski forum združene poljske stranke. Vsi listi omenjajo, da so rehabilitirani politiki prežveki nekaj let v zaporu. L. Davičo

Predvčerajšnji dogodki

Varšava, 20. okt. Nenadni prihod sovjetske delegacije je prekinil zasedanje plenuma poljske partije v trenutku, ko so bili kooptirani novi člani Gomulka, Spycalski, Kliszko in Loga-Sowynski. Naslednja točka dnevnega reda je bila volitev novega politbiroja. Po nekaterih podatkih naj bi prišli v novi politbiro Ochab, Gomulka, Cyraniewicz, Zambrowski, Loga-Sowynski, Rapacki, Jendričowski, Morawski in Salawski. Volitev pa ni bilo, ker je med tem prispela sovjetska delegacija.

Po zanesljivih virih naj bi sedanjí prvi sekretar partije nepovedal njen prihod in izjavil, da je KP SZ zahtevala od Poljakov, naj zadržijo sedanjí proces. Hruščev je baje predlagal, na bi ves dosedanjí politbiro prišel v Moskvo na razgovore. Ochab pa je vabilo odklonil, češ da imajo preveč dela. Sledil je prihod sovjetske delegacije.

Poljska javnost je z izredno pozornostjo spremljala začetek zasedanja CK in dogodke, ki so mu sledili. Ze v četrtek zvečer so delavci tovarne avtomobilov v predmestju Zeran soglasno sprejeli resolucijo, ki je bila docela v duhu ozračja, ki

vlada v najvišjih partijskih forumih. V svoji resoluciji so zahtevali takojšnjo pravico do samoupravljanja, dosledno izvajanje sklepov 7. plenuma CK, nadaljnjo demokratizacijo političnega življenja, ostro obsojanje vseh nacionalističnih in anti-intelektualističnih teženj, socialistično demokracijo in neodvisnost poljske delavske partije. Delavci poudarjajo, da so svojo usodo povezali s socializmom in da ne dovolijo, da bi kdo sedanjí borbo poskušal izbrati za vzpostavitev buržoazne demokracije. Podobne sklepe so objavili študentje politehnične. Obe resoluciji sta bili objavljeni v dnevnem časopisu. Današnja izdaja lista »Zycie Warszawy« piše, da sta revolucionarna inteligencija in delavski razred jasno povedala, da razpolagata z zadosnimi silami, ki se bodo upre poskusom zaviranja procesa demokratizacije za uresničenje poljske poti v socializem. Zborovanja mladine in delavcev so bila po vsej Poljski. Tako so mladinci jeklarne v Novi Huti pri Krakovu sprejeli resolucijo, v kateri pravijo, da gre v ljudstvu in v partiji za boj med starim in novim: Smo priča dveh teženj — težnje po popolni demokratizaciji na vseh področjih in težnje po vzdrževanju dosedanjega stanja stvari.

Imre Nagy spet član Akademije znanosti

Budimpešta, 20. okt. Budimpeštanski radio poroča, da so na današnji seji madžarske Akademije znanosti akademiki s soglasnim sklepom sprejeli Imro Nagyja nazaj v članstvo Akademije.

RAZGOVORI O SUEZU 29. okt. V ZENEVI

WASHINGTON, 20. okt. Poročajo, da je generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld poslal vladam Francije, Britanije in Egipta povabilo, naj bi 29. oktobra v Zenevi začeli razgovore o sueskem sporu.

Za izvedbo brionskih sklepov

Kairo, 20. okt. (Tanjug). Vsi časopisi v arabskih in priobčili vest, da bo minister trgovine Abu Nosier z egipčevsko delegacijo prihodnji četrtek odpotoval v Jugoslavijo k razgovorom o razširitvi trgovinske zamenjave in ureditvi plačilnih pogojev. Časopisi pišejo, da se bodo ti razgovori začeli v okviru brionskih sklepov o zvezah med državama.

Odprava omejitev

Budimpešta, 20. okt. Budimpeštanski radio poroča, da je ministrski svet sprejel sklep o odpravi omejitev gibanja tujih diplomatov po državi.

Zasedanje bolgarskega Narodnega sobranja

Sofija, 20. okt. Bolgarska časopisna agencija poroča, da je prezidij Sobranja sklical za 1. november bolgarsko Narodno sobranje na zasedanje.

Varna spet Varna

Sofija, 20. okt. (AFP) V skladu s sklepom izvršnega odbora narodnega sveta mesta Stalina je bolgarsko narodno sobranje sklenilo, da bo to mesto spet dobilo svoje prejšnje ime Varna. V okviru zasedanja so bile rečene, da so storili to zato, »da bi mesto obdržalo narodno in kulturne tradicije, ki so povezane z nekdanjim imenom Varna«.

Gheorghiu Dej

medsebojno pomagajo, uresničijo politiko prijateljstva in sodelovanja, politiko mirne koeksistence in razvijanja gospodarskih in kulturnih odnosov z vsemi državami.

V nadaljevanju svojega govora je Dej dejal, da je velikega pomena za izgradnjo socializma izmenjava izkušenj med partijama obeh držav in medsebojno pro-uevanje teh izkušenj. »V tem vidimo«, je dejal Dej, »sestani del mednarodnega sodelovanja med komunisti in delavskimi strankami v interesu razvoja naprednih sil na svetu.«

Gheorghiu Dej je nato izrazil prepričanje, da bodo razgovori prispevali k nadaljnji krepitvi prijateljskega in sodelovanja med obeh državama. Svoj govor je šef romunske delegacije zaključil z vzklikom bratstvu in prijateljstvu med obeh narodoma.

Ko so se romunski gostje v spremstvu predsednika Tita pojavili pred beograjsko postajo, so jih pozdravili navdušeni

Danes je bil prekrasen jesenski dan. Topli sončni žarki so obsevali beograjske ulice, ki so jim številne romunske in jugoslovanske zastave dajale praznično podobo. Slovesno je bila okrašena tudi beograjska železniška postaja, na kateri so se že kmalu po 14. uri začeli zbirati predstavniki jugoslovanskega javnega življenja, ki so prihili pozdraviti romunske goste. Predsednik republike Tito je s svojo soprogo prispel na železniško postajo kakih 10 minut pred 15. uro, za katero je bil napovedan prihod posebnega vlaka z odličnimi romunskimi gosti. Kmalu za tem pa so zvočki vojaške godbe naznanili, da vlak z romunskimi državniki prihaja na postajo.

Predsednik Tito in njegova soproga sta se prisrčno pozdravila z Gheorghiuem Dejem, Chivu Stoicem, nato na sta ro-

Chivu Stoica

romunska gostu predstavila predsednika Tita svoje spremstvo. Nato je tovariš Tito seznanil romunske goste s svojimi najbližjimi sodelavci, skupina otrok padlih narodnih herojev in borcev pa je romunskim gostom podarila lepe šopke cvetja. Ko je vojaška godba odigrala romunsko in jugoslovansko himno, sta Gheorghiu Gheorghiu Dej in Chivu Stoicu v spremstvu predsednika Tita pregledala gardni bataljon.

Po pregledu častnega bataljona je predsednik Tito predstavil svojima visokima gostoma druge jugoslovanske politične funkcionarje in generaliteto na čelu z načelnikom generalnega štaba JLA generalnim polkovnikom Ljubom Vučkovićem. Nato se je predsednik republike s svojimi gosti podal v salon železniške postaje, kjer je imel šef romunske delegacije Gheorghiu Gheorghiu Dej preko mikrofona beograjskega Radija pozdravni govor, v katerem je med drugim dejal:

»Dragi tovariši, prijatelji, v imenu centralnega komiteja romunske delavske stranke, prezidija velike narodne skupščine in vlade romunske ljudske republike, v imenu vsega romunskega ljudstva se vam zahvaljujemo za prijateljski sprejem, ki ste ga priredili naši delegaciji. Iz vsega srca toplo pozdravljamo bratske narode Jugoslavije, prebivalce Beograda, centralni

KOSARKA
Sloboda: Mlada Bosna
76:54 (39:29)
Maribor: Železničar (Karlovac)
70:58 (36:28)

VREME
Napoved za nedeljo: Ponoči in dopoldne po kotlinah megla, sicer sončno vreme z delno oblačnostjo. Pozneje naraščajoča oblačnost. Temperature ponoči od 2 do 6, v Popovju 12, čez dan od 19 stopinj C.

Vsa Poljska za novo vodstvo

Plenum in resolucija izvršnega komiteja poljske združene kmečke stranke — Sestanek predstavnikov združene kmečke stranke z Gomulko, Ochabom in Czyrankiewiczem — Pisma VIII. plenumu z mitingov

Varšava, 20. okt. (PAP) Plenum izvršnega komiteja poljske združene kmečke stranke je danes sprejel resolucijo, v kateri se izjavlja za nadaljnjo demokratizacijo in krepitev državne neodvisnosti.

Resolucija poudarja tudi, da izvršni komitej in plenum stranke nudita polno podporo politiki CK poljske združene delavske stranke in predlogom za sestavo politbiroja, ki bo vodil proces demokratizacije železe in njene socialistične izgradnje, ter delal za krepitev zveze med delavci in kmeti, kakor tudi za prijateljske odnose med Poljsko in Sovjetsko zvezo.

Tudi prezidij centralnega upravnega odbora društva poljskih pravnikov je poslal VIII. plenumu CK poljske združene delavske stranke resolucijo, v kateri izraža solidarnost in podporo delavskemu razredu ter vsej skupnosti pri izvajanju procesa demokratizacije in utrditve najej zakonitosti v neodvisni Poljski.

Na enem med prenosovniki v vodstvu Stalingorod so imeli ruderji miting, na katerem so soglasno pozdravili vrnitev Gomulke, Swichalskega, Loga-Sowynskega in Kliszke k delu par-

tije. Delavci so pozdravili sporočilo o razgovorih članov politbiroja CK poljske združene delavske stranke s predstavniki CK KP SZ ter poudarili željo, da te razgovore tudi po plenumu nadaljujejo »na načelih neodvisnosti, enakopravnosti in vzajemnega spoštovanja«.

MITING NA VARŠIVSKI POLITEHNIČNI SOLI Gomulka sekretar

Poljska vlada je ukazala obrambnemu ministru, naj takoj umakne čete v njihova oporišča

Varšava, 20. okt. (Po telefonu od stalnega dopisnika »Politike« in »Slovenskega poročevalca«.) Na mitingu študentov in delavcev na varšavski politehnični soli je nocoj sekretar varšavske partijskega komiteja Staszewski izjavil, da bo nekdanji generalni sekretar poljske združene delavske stranke Wladislaw Gomulka na jutrišnjem zasedanju plenuma CK izvoljen za prvega sekretarja, kar je sedem do osem tisoč prisotnih navdušeno pozdravilo. Na mitingu so sporočili tudi, da je poljska vlada ukazala obrambnemu ministru, naj takoj umakne čete v njihova oporišča. Kot je znano, je večje število vojaških enot včeraj zapustilo svoja oporišča, da bi zavzele »boljše taktične položaje«.

Ob koncu mitinga so nekateri visoki partijski funkcionarji izmenoma brali govor, ki ga je imel danes Wladislaw Gomulka na plenumu CK. Občinstvo je z navdušenjem spremljalo branje govora.

PISANJE POLJSKEGA TISKA
Današnji poljski listi objavljajo na prvih straneh poročila o kooptiranju Gomulke, Spycalskega, Kliszke in Loga-Sowynskega.

Ob robu pogodnikov

Končno sporazum

V Moskvi so naposled podpisali sporazum o prenehanju vojnega stanja med ZSSR in Japonsko. Japonci so dobili toliko, kolikor so jim Rusi že povedali, da bodo dobili: otoka Habomaj in Sikotan, izpuščitev japonskih ujetnikov, obnovitev ribiškega sporazuma in sedež v OZN. Toda poslovni krogi, ki so spravnili premiera Hatojama na oblast, ne bodo zadovoljni, kakor najbrž tudi ni zadovoljen zunanji minister Sigemizu, ki je to pot ostal v Tokiu. Hatojama je namreč vzel s seboj v Moskvo Kona, ki je formalno minister za kmetijstvo in gozdarstvo, dejansko pa Hatojama stotolevalec.

Pred premierovim odhodom v Moskvo je »Asahi Simbun« objavil karikaturu Hatojama. Ta sedi v naslonjaču, soboriča pa mu pripravljajo prilagoje. »Koliko srajc naj dam v kovček, gospod?« Hatojama: »Prosim, uprašajte gospoda Kona.« Videti je torej, da so poslovni krogi — in ti se vedno pomagajo politikom do predsedniškega stola in z njega — šteti člani liberalno-demokratske stranke in sam zunanji minister Sigemizu jezni na Kona in na Hatojama. Prava zaprava ga niti niso pustili v Moskvo, toda naposled so popustili. Zakaj ne bi šel bolehnih Hatojama navezadnje v Moskvo. Od Rusov tako in tako ne bo dosti dosegel in Krip bo Hatojama. Tako in tako mu nihče ne prekuje, da bo še dolgo ministrski predsednik.

Toda to ni tako važno. Z ene strani je važno — v pozitivnem smislu — da so v Moskvi končali nenormalno stanje in položili prve rahle temelje za malo bolj konstruktivno sodelovanje med ZSSR in Japonsko. Z druge strani pa je — v negativnem smislu — važno, da so v splošni zmedbi in mrzličnem boju za oblast na Japonskem začeli dvigati glavo ultranacionalisti, ki se zgražajo nad žalostnim prizorom doma in grozijo z umorom politikov, če se ti ne bodo poboljšali. Poslovni krogi sicer lahko postavljajo vlade, ne morejo jih pa prisiliti, da bi uspešno funkcionirale. Toda sporazum je tu in japonskim ribičem in potrošnikom je več do rib, japonskim ujetnikom pa več do vrnitve domov kot do tega, ali bo Hatojama še dolgo predsednik ali ne.

B. Pahor

Nesposobnost

Evropski svet, ki so ga organizirali pred šestimi leti v času hladne vojne, mesec dni po podpisu Atlantskega pakta ter ga predstavili kot organizacijo za razvoj mednarodnega sodelovanja na socialnem in kulturnem področju, kar naj bi prispevalo k utrjevanju enotnosti evropskih držav z enakimi političnimi sistemi, ni izpolnil tega, kar so napovedovali. V teh letih je postal namesto organizacije za razvijanje mednarodnega sodelovanja neke vrste ozek debatni klub z izrazito ideološkim obeljskim. Nasprotja in različni interesi članic držav, ki so bili v času hladne vojne zaradi strahu pred skupno nevarnostjo potisnjeni v ozadje pa so začeli v spremenjenih pogojih popuščanja mednarodne napetosti vedno bolj izražati stopati v ospredje. V zvezi z vprašanji, kjer ni soglasja (Srednji Vzhod, Suez, Ciper itd.) kažejo težnje vedno večjega zaostrevanja, kar se je pokazalo tudi na sedanjem zasedanju Evropskega sveta v Strasburgu.

Grški predstavnik je javno zagrožil z možnostjo izstopa iz te organizacije, če bodo interesi nekaterih držav (konkretno je obožil Veliko Britanijo) še nadalje prevladovali nad evropskimi. Zahteval je, naj ta organizacija prouči ciprsko vprašanje in predloži njegovo rešitev v skladu z načeli Evropskega sveta. Namreč eno osnovnih načel, ki jih statut te organizacijeoudarja kot osnovno dolžnost držav članic je, da morajo ljudje pod njihovo oblastjo uživati pravice človeka in osnovne slobodščine. Pri praktičnem uveljavljanju teh načel pa se je pokazalo, da posamezne države članice upoštevajo ta načela le v toliko, kolikor so v skladu z njihovimi interesi in politiko. Kar se med drugimi kaže v Evropi tudi v primeru Cipra.

Grška grožnja v tem primeru je samo eden izmed dokazov, da Evropski svet z doseženo prakso in orientacijo ni sposoben konstruktivno reševati tako sporna vprašanja in ne more tudi prispevati k mednarodnemu zблиžanju.

S. L.

Boj za višje plače

Od našega stalnega dopisnika na Dunaju

Dunaj, 20. okt. (Po telefonu) Za vsa Evropa značilna začarana spirala, po kateri hite navkreber cene in za njimi plače v eni deželi hitreje, v drugi počasneje, je tudi v Avstriji v zadnjih dneh povečala svoj naklonski kot. Gospodarska politika avstrijske ljudske stranke, ali kakor jo imenujejo po obeh glavnih nosilcih »Raab-Kamnitzov kurza«, stoji pred resnim gospodarskim problemom. Na državni proračun pritiskajo ne samo previsoke zahteve posameznih resornih ministrstev in dežel, ki bi bile rade deležne večjih sredstev iz zvezne blagajne, temveč tudi vrsta delavcev in uslužbencev iz najrazličnejših panog gospodarstva, ki so na čelu s svojimi sindikati pričele biti boj za zvišanje prejemkov, ki mu ni mogoče videti konca.

Po zaključeni stavki pekarskih delavcev in delavcev v veletrgovini s kurjavo, katerim so sledile nove višje cene kruha in kurjave ter po izredno resni stavki 4000 železarskih delavcev podjetja »Alpine-Montane« v Donauwitu, je pretila Avstriji še ena doslej največjih stavk — javnih uslužbencev, ki so pod vodstvom štirih sindikatov zagrozili, da bodo pričeli stavkati 27. oktobra. Za izplačilo polnih prejemkov nameščencem v javni službi bi bilo potrebno izdati nadaljnjih 500 do 600 milijonov šilingov. Večtedenska pogajanja in obisk sindikalnih

Strauss: Važna je kvaliteta

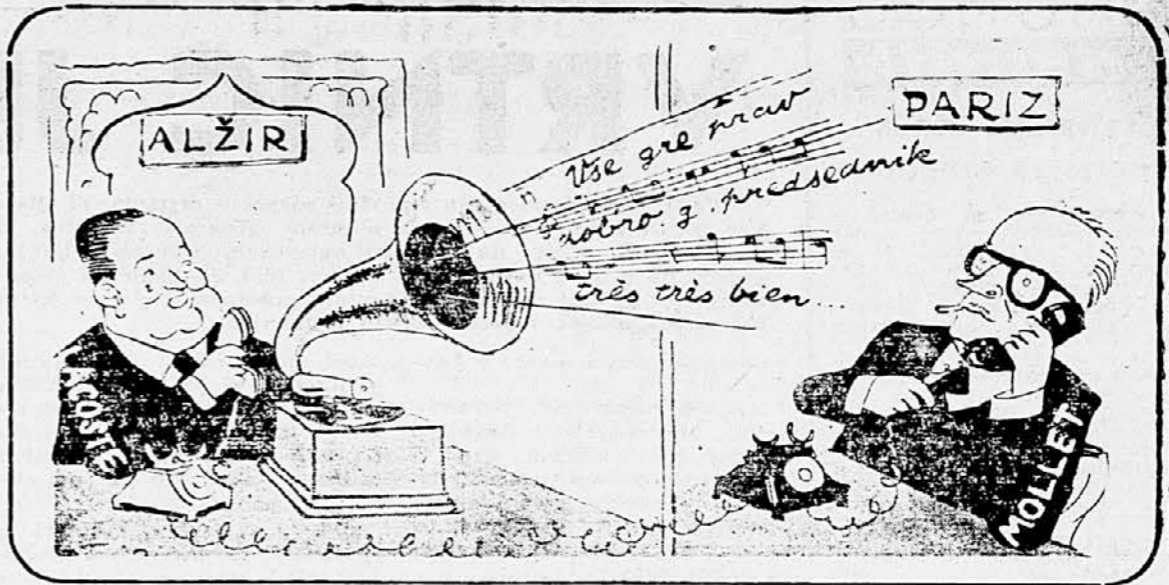
FRANKFURT, 20. okt. (AFP) Zahodnonemški obrambni minister Joseph Strauss je izjavil, da bodo imele oborožene sile federativne republike zlasti 2700 tankov angleške in ameriške proizvodnje in ne 4000, kot je bilo prvotno določeno. Tanki bodo začeli izdelovati šele čez tri leta. Minister Strauss je poudaril, da se bo udeležba zahodnonemške industrije za sedaj omejevala na izdelavo lahkega orožja in izvajanje programa o eroziji letalskih sil. Moja prva naloga bo, da pričam svet atlantskega pakta, da se usvajanje zahodnonemskih sil ne more nadaljevati z doseženo naglico, ki je prevelika, in da je število vozovov manj važno kot pa njihova kvaliteta, je dejal Strauss.

Najdaljša vladna kriza na Nizozemskem, kjer so vladne krize kar pogosto, se je po štirih mesecih končala. Sestavo nove vlade marsikdo še ni zadovoljen, toda vsi se tolažijo, da je po štirih mesecih te nove vlade in da je bolje imeti še tako vlado, kakor nobene. Ministrski predsednik je že četrdesetdesetletni socialist Drees, pet ministrov je socialistov, pet pa jih pripada katoliški ljudski stranki. Dva sta antirevolucionarja, eden pa je član kristnomo-historične unije. Skupno trinajst ministrov. V novi vladi so se odpravljali »dvoeglavemu« znanemu ministru, ki ga je to pot dobil katoličan Luns. Pač pa je zanimivo, da je prišla v nizozemsko vlado prvica ženska, Marga Klompé je dobila kabinetsko službo in ker je precej dobra poznavalka evropskih problemov in politike, bo nekakšna svetovalka novega zunanje ministra Lunsu, ki je iz iste stranke in v zunanji politiki ni posebno doma. — Na sliki: nova ministrca Marga Klompé v razgovoru z ministrskim predsednikom Dreesom.

avstrijske socialiste odločno vprašanje: »Ali hočete biti opozicijska ali koalicijska stranka?« Z drugimi besedami bi se to reklo: »Ali hočete sodelovati v vladi, s katero ste si porazdelili mesta in resore, ali pa boste delali proti tej vladi?« Dejstvo pa ostane, da je ljudska stranka pograbila v svoje roke po letošnjih volitvah vse ključne gospodarske pozicije v državi in da je danes prav tako težko storiti karkoli na gospodarskem področju kakor prej, ko sta si stranki delili gospodarske resore v vladi. Danes skušajo socialisti, oprti na močne organizacije svojih sindikatov, dokazati ničevost gospodarske politike ljudske stranke in njenih predvolilnih obljub. Velik preobrat do zahtev sindikatov s strani vladnih OVP-jevskih ukrepov pomeni večerjajši dan. Zvezni kancler inž. Raab in finančni minister dr. Kamnitz sta na seji frakcije »kristnanskih sindikatov javnih nameščencev« izjavila, da je OVP izdelala za parlament predlog, po katerem naj bi se zagotovilo javnim nameščencem že s 1. januarjem prihodnjega leta polno izplačilo plač. Izjava pred frakcijo kršč. sindikatov in ne pred odborom socialističnih sindikatov kaže, da kakšne mere se je razpametel boj za politični prestiž z vladnima strankama. Vprašanje je, na čigavo breme bo šlo polno izplačilo za javne uslužbence. Njihovi zastopniki so dokazovali, da je možno njihove plače urediti, ne da bi obremenili pravalstvo. V Avstriji je v javnosti izredno malo zanimanja za novo ustanovljeno armado, za katero so svoj čas predvidevali v novem proračunu 3,5 milijard šilingov, sedaj pa se je ta predlog skredil že na poldrugo milijardo. Temu podobno se glasi tudi predlog javnih uslužbencev, naj bi se namreč vzelo nekaj sredstev iz proračuna vojnega ministrstva in odpravilo davčne olajšave za bogateje.

D. Robida

Odpravljanje začasnosti

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

Trst, 20. okt. Čeprav gre za navidez malenkostno stvar, je tržaška oblast podvelja nov ukrep v duhu odpravljanja preostalih formalnih znamenj, ki so priznavala mestu nekakšno posebnočasno rešitev.

S prihodnjim letom bodo moralni lastniki motornih vozil zamenjali sedanje evidenčne tablice s tablicami, ki so v veljavi po vsej Italiji. Kakor je znano, so tržaška motorna vozila opremljena s posebno evidenčno tablico z belim ozadjem in tržaškimi znaki. Po odloku 232 generalnega komisariata vlade pa bodo le-te zamenjane s tablico s črnim ozadjem in belimi številkami ter brez mestnih znakov, kakor je to v Italiji.

Po drugi strani se je zvedelo, da se bo sestala 27. oktobra v Trstu skupina strokovnjakov, ki bo proučila vprašanje obnovitve redne avtobusne proge med Trstom in Reko ter Trstom in Bledom v skladu s sporazumom, ki je bil podpisan letos spomladi v Opatici. Skupina bo nato odšla v Ljubljano, da bo svoje zaključke koordinirala s tehničnim glediščem jugoslovanskih predstavnikov.

SZ za Stevensonov predlog

Moskva, 20. okt. (Reuter) Sovjetski minister za zunanje zadeve Sepilov je izjavil sinoči na sprejemu v čast japonske vladne delegacije, da je Sovjetska zveza vedno pripravljena razgovarjati se o predlogu za prepoved poskusov z vodivko bomba v smislu predloga demokratskega kandidata za predsedniške volitve v ZDA Stevensonova. Stališče sovjetske vlade do Stevensonovega predloga je dobro znano, je dejal Sepilov, in pripomnil, da se Sovjetska zveza zavzema za prepoved vodivkovih poskusov in uničenje zalog vodivkovih bomb.

Strijško stališče z zvito izraženo pripombo, da bi se bilo treba z italijanske strani tudi res po-

truditi za uresničitev te zamisli. Na sestanku v Celovcu je vodja italijanske delegacije tudi sporočil, da se bo gradnja avtoceste med Trstom in Benetkami začela leta 1957. V Trstu so tudi javili, da se bo začel 28. oktobra svetovni kongres špediterjev, ki se ga bodo udeležili zastopniki 14 držav.

M. K.

Madžarska 1956 — JOK

Znani francoski pesnik Tristan Tzara, član komunistične partije Francije in sodelavec partijskega časopisa »Les lettres françaises« je povedal danes, da po vrnitvi iz Madžarske, v kateri se je mudil te dni, ni mogel v francoskem partiskem tisku napisati svojih ugodnih vtisov o tej državi. Tristan Tzara je dal intervju to izjavo na vidnih mestih vsi partijski časopisi, razen glasila komunistične partije Francije »Humanité«.

Tristan Tzara pravi, da je Madžarska dežela, v kateri časopis pišejo o resnici, njena vlada pa se je pogumno in iskreno postavila na čelo nove usmeritve in iz sklepov 20. kongresa v Moskvi napravila logične zaključke. Madžarska ima od novega poletja, ki je oživel ustvarjalnost delovnih množic, tako samo koristi, prvi francoski pesnik-komunist. Zal pa partijski tisk v Franciji ne more pisati o vsem tem. Globoko občutujem, je dejal Tzara, da se vodno moramo brati buržoazne časopise, če hočemo zvedeti, kaj se dogaja na Madžarskem in v drugih socialističnih državah, v katerih so danes potekli prepolni koristnih nauk.

Francoski pogoji

Francija želi rešiti najprej alžirsko vprašanje, šele nato se je pripravljena razgovarjati o skupnem zahodnoevropskem tržišču

PARIZ, 20. oktobra. (Tanjug.) Šest ministrov za zunanje zadeve držav zahodnoevropskega relansa se je danes zbralo v Parizu, da bi proučili poročilo belgijskega ministra Spaeka o dosežanem napredku zamisli o ustanovitvi »Evratoma« in skupnega zahodnoevropskega tržišča.

Člani francoske delegacije zatrjujejo, da je sestanek izključno deloven in da za sedaj ni treba pričakovati kakih večjih političnih rezultatov.

Zavlačevanje načrtov o evropskem relansu je posledica stališča francoske vlade, ki namerava dati dokončno privoljenje za udeležbo pri skupnem trgu šele, ko bo urejen alžirski spor. Pravijo, da se Francija nikakor ne bi mogla pridružiti enotnemu trgu, dokler je njeno gospodarstvo v tako težavnem in neugodnem položaju. Francija postavlja razen tega kot pogoj za ustanovitev skupnega tržišča prilagoditev socialne zakonodaje in izenačenje delavskih plač. Proces odprave carinskih in davčnih omejitev med državami članicami skupnega tržišča bi moral biti po francoskem mnenju počasen.

Šele drugo leto

Bonn, 20. okt. (DPA) Zahodnonemški zvezni svet je sklenil brzojavno zahvaliti se prezidiju vrhovnega sveta za povabilo, naj bi posebna parlamentarna delegacija obiskala Moskvo. Ni pa se še odločil glede števila in sestave delegacije. Zvedelo se je, da so v Bundesratu mnenja, da obisk zahodnonemške parlamentarne delegacije Sovjetski zvezi ne bi bil to leto, ker je letošnji zakonodajni program zelo obsežen. Zato bodo dan obiskali določili v soglasju s sovjetskimi predstavniki.

Hatojama v Stockholmu

Moskva, 20. okt. (TASS) Predsednik japonske vlade Ičing Hatojama je davi iz Moskve odpotoval v Stockholmu.

Tudi glede Evratoma so razlike med Nemčijo in Francijo še vedno prevelike. V nasprotju z nemškimi zahtevami, da je treba dati zasebnim podjetjem proste roke, da smejo izdelovati in izkoriščati atomsko-energijsko, zahteva francoska delegacija »popolno nadzorstvo« Evratoma nad celotno proizvodnjo fizijskega materiala v državah članic.

OSLO. Sovjetska zveza in Norveška sta podpisali sporazum o sodelovanju pri reševanju na morju.

NEW DELHI. Snežni plaz pri Garhaju v Himalaji je pokopal 23 ljudi. V teh krajih je zapadlo nad tri metre snega.

ALŽIR. Prvi kontingent demobiliziranih francoskih vojakov (tisec častnikov in vojakov) je danes zapustil alžirsko pristanišče in se vrača v domovino.

KATMANDU. Vračajoč se iz LR Kitajske, je nepalski predsednik Tanka Prasad Ačari izjavil, da je kitajski predsednik Ču En Laj sprejel povabilo, naj obišče Nepal. Natančen dan obiska bodo določili pozneje.

AMAN. V glavno mesto Jordana so prispela še štiri reaktivna lovska letala britanskega letalstva, čigar zastopnik je izjavil, da bodo letala ostala v Amanu samo nekoliko dni in da sta se prvi dve letali, ki sta prispeli

TELEGRAMI

OSLO. Sovjetska zveza in Norveška sta podpisali sporazum o sodelovanju pri reševanju na morju.

NEW DELHI. Snežni plaz pri Garhaju v Himalaji je pokopal 23 ljudi. V teh krajih je zapadlo nad tri metre snega.

ALŽIR. Prvi kontingent demobiliziranih francoskih vojakov (tisec častnikov in vojakov) je danes zapustil alžirsko pristanišče in se vrača v domovino.

KATMANDU. Vračajoč se iz LR Kitajske, je nepalski predsednik Tanka Prasad Ačari izjavil, da je kitajski predsednik Ču En Laj sprejel povabilo, naj obišče Nepal. Natančen dan obiska bodo določili pozneje.

AMAN. V glavno mesto Jordana so prispela še štiri reaktivna lovska letala britanskega letalstva, čigar zastopnik je izjavil, da bodo letala ostala v Amanu samo nekoliko dni in da sta se prvi dve letali, ki sta prispeli

tja v četrtek, že vrnili v svoje oporišče na Cipru.

TOKIO. Japonsko ministrstvo za zunanje zadeve je danes sporočilo, da namerava s Sovjetsko zvezo začeti razgovore o uvedbi japonskega konzulata v Vladivostoku. Japonska letalska družba pa namerava začeti redno trgovsko letalsko progo z Vladivostokom. To pa ne bo tako lahko, ker se je družba, ko je kupovala letala v ZDA zavezala, da ameriški letal ne bo pošiljala v komunistične države.

PARIZ. Sestega novembra se bo začela v New Delhiju letna konferenca UNESCO. Na konferenci bodo razpravljali o vlogi te specializirane agencije OZN pri razvoju mirnodobne uporabe jedrske energije in zboljšanju pogojev za solanje mladih novinarjev. V sekretariatu UNESCO pravi, da bodo v Delhiju razpravljali tudi o ukrepih za večjo svobodo poročanja in o zahtevi severnoafriških držav Maroka in Tunizije za sprejem

vedo od nas. Toda tukaj je potrebna previdnost, da se ne bi razvile tendence, ki bi zavirale demokratični razvoj v prihodnosti. Subjektivni čutilci, to je želja kitajskega vodstva, da se tej nevarnosti izogne, brez dvoma obstaja.

Osmi kongres je zelo energično obsodil birokratizem, čeprav mu ni znal določiti družbeno-gospodarskih korenin. Imenovali so ga »zgrešen stil dela«. Videti pa je, da tukaj še slutijo, kje je treba iskati učinkovita sredstva proti birokratizmu. Član CK Li Hsie-feng je predlagal ustanovitev delavskih svetov, zelo podobnim našim. Za zdaj je to samo predlog, ki pa ga je treba pozdraviti. Vsekakor, če bo kitajska partija pri svojem delu še naprej izvajala Mao Ce Tungovo »mlajo množice«, (kar pomeni v vseh rečeh iskati nauk iz izkušstva množic, to izkušstvo politično zrelo formulirati in ga spet vnašati v množice kot linbo partije) bodo napredne sile na Kitajskem našle dovolj moči, da se upro birokratski nevarnosti.

Na koncu, osmi kongres KP Kitajske je bil veličastno zborovanje zastopnikov mednarodnega komunističnega gibanja. Prjetno je bilo videti, do kakšne mere (čeprav ne enakomerno) je zmagal novi, sveži duh, ki ga je bilo čutiti po Stalnovi smrti, posebno pa od XX. kongresa KP Sovjetske zveze.

Vladimir Baum

PISMO IZ PEKINGA

Po lastni poti

Zapiski po osmem kongresu KP Kitajske

Za osmim kongresom KP Kitajske je neposredno prišel obisk indonezijskega predsednika Sukarna, proslava sedme obletnice razglasitve ljudske republike in volitve rajonskih ljudskih odborov. Šele v zadnjih dneh se je Peking nekoliko pomiril in lahko človek vsaj bežno pogleda nazaj.

Po mojem je bila glavna značilnost kongresa ta, da je bil kongres zborovanje ljudi, ki so popolnoma zaposleni s konkretnim delom pri graditvi socializma v tej neomejeni širni deželi. Pred temi ljudmi so skrajno zapletene naloge in mrzlična dinamika novega življenja. Vsek del Kitajske ima svoje značilnosti: primerjalke Tibet in Sanghaj, ananski metalurški kombinat in živinorejo kazanski Nomadov. Včeraj je bil tukaj še ocean drobnih kmetov, danes pa je praktično že končana kolektivizacija. Če se pa ljudje na kongresu morda niso opihali s teorijo, pa vendarle zelo dobro čutijo probleme sedanosti, zelo hitro se zavejo, kje so se zmotili in nato iščejo zdravilo. Za njih ni nobenih dogem ali šablon. Učijo se iz lastne prakse.

Komaj pred letom dni se je začelo množično ustanavljanje velikih kmetijskih proizvodnih

industrijskih sistemov. »Res se zanašamo na pomoč ZSSR«, je bilo slišati na kongresu, »toda mi smo velika država, moramo imeti v celoti svoj industrijski sistem.« Minister za metalurgijo Vang Ho-šu je bil popolnoma konkretne: »Ali lahko računamo na uvoz jekla za razvoj naše industrije? Ne, to nam ne ustreza. Če se naslonimo na uvoz jeklenih proizvodov, ne bomo mogli razviti močne in samostojne industrije.« Razvite kapitalistične države hvažajo razmeroma majhen odstotek jekla, medtem ko Sovjetska zveza in »države socialističnega tabornstva« čeprav že skupaj proizvajajo na leto 60 milijonov ton jekla, ne morejo zagotoviti Kitajski tistega, kar potrebuje, kar je čuti tako v Sovjetski zvezi kot v brateških državah pomankanje črnih kovin. Potosno je povedal, da je kitajska proizvodnja jekla v zadnjih letih narasla povprečno za 32 odstotkov letno in da bo čez leto dni znašala 5 in pol milijonov ton, leta 1962 pa okrog 12 milijonov ton.

Kitajci imajo svoj značilni, zelo obzirni način izražanja. Tudi kitajski komunisti na svoj »kitajski« način govore, da »ste ga pri nas ni bilo, ko se dotikamo kolektivnega vodstva in kulta osebnosti. Teng Hsiao-ping je opozoril na nekatere sklene kitajske CK že iz leta 1948 in 1949 o kolektivnem delu komiteja in o prepovedi, da bi

imena živih ljudi nadevali kranjem, ustanovam itd. Minister za državno varnost je govoril o tem, da so bili varnostni organi zmeraj pod nadzorstvom Partije ni ne nad njo.

Kitajska revolucija je utrla novo in izvirne poti glede odnosov z nacionalno buržoazijo in drugim razredi. Kongres se je precej bavil z odnosi do nacionalne buržoazije in z njeno preobrazbo v dialektičnem procesu medsebojnega sodelovanja in boja. Kongres je pokazal, kako KP Kitajske uspešno uporablja podobna načela tudi v sodelovanju z »zgorjnjimi« sloji (pravzaprav fevdalci) narodnostno manjšin. Gre za njihovo postopno »prevzgojo« ob istostanovnih njihovih življenjskih ravni in političnega ugleda. Direktiva za delo s temi sloji je jedrnatno izražena v uvodu novega statuta Partije: »Vse bčve izkoriščevalce je treba mirno spremiti v delovne ljudi, ki žive od lastnega dela.« Na kongresu so navajali primere, da se veleposesniki množično vpisujejo v zadrage in polagoma menjajo svoj »razredni status«. Vsekakor je ta proces asimiliranja nacionalne buržoazije in drugih neko izkoriščevalskih slojev v pogoltni demokratski diktaturi ljudstva, ki je ena izmed oblik diktature proletariata« zelo zapleten in protisloven. Enotna fronta je glavni instrument te politike in v njeni problematiki so izražena

Imenja drugih

o evropskem tržišču

MANCHESTER GUARDIAN

Polovili so se dvomi v zvezi z ureditvijo tega načrta zaradi tega, ker Francija se ni pripravljena, da bi sodelovala. Sestanek znanjnih ministrov šestih držav, naveden za 10. oktober, ki je bil odločen zaradi suške krize, bo v soboto v Parizu. Novejši znaki ni, da bo na sestanku prišlo do kakšnih sklepov, to pa zaradi omahovanja Francije.

Možnost, da bi Francija izgubila svoj položaj, ki se ji do zdaj nudilo, je bila tarča za tekmovanje s ostalimi evropskimi državami v evropski trgovini, celo če bi to trajalo 12 ali 15 let, veliko bolj vplivljiva francosko gospodarstvo kot pa britansko.

Francija vsakrat ni opustila svojih pomislekov o sodelovanju na skupnem tržišču in videti je, da postavlja dva glavna pogoja: 1. nobenih škod, dokler ne bo končana kampanja v Alžiriji, in 2. prve obveznosti do skupnega tržišča carinske unije ali drugih oblik integracije smejo trajati samo štiri leta, nato pa je treba celotno zvezo z nadaljnjo sodelovanjem. Britansko razmišljanje gospodarstvenikov združujevanja s celino bi lahko dalo pogajanjem nov pot...

o mednarodni banki

Britanski laboristični prvak Bevan je napisal za "Indian Express" članek, v katerem ostro obsodba stališče Mednarodne banke do posoli Indiji. Bevan kritizira predsednika banke Eugena Blacka, ki je pisмено priporočil indijski vladi, naj da več svobode gospodarstvu in tudemu zasebnemu kapitalu in potovanja, da sme banka postavljati pogoje samo glede vršne poslovanja, nikoli pa načinov odplačevanja. Skladar pa banka pristopi te okvirne in uporabljati svoj položaj kot orodje za delovanje, nadzorovanje in celo diktiranje gospodarske in finančne politike Indiji, potem ko ima opravka z navadnim in brutalnim imperijem. Bevan niše zgovoren, nekovi članovi Indiji, da bodo hodoča posledica odločena od gospodarske politike vlade. Imenuje Bevan zločince, ki bi se morali odločiti, ali bodo državo politično, ki odvisna od tujih denarja, ali pa bodo državo politično, ki odvisna od tujih denarja. Bevan opozarja na dejstvo, da je večina kapitala Mednarodne banke ameriški denar in obseda banko, ker spoli plaščem obrambe demokracije, pri čemur imenuje skuša pritisniti demokracijo Indije, da bi sprejela AMERISKI NAČIN ŽIVLJENJA. Moč denarja se zdaj nadomestila svesto in ZDA, medtem ko Bela hiša pobežala obseda kolonializem. Razlika med britanskimi konservativci in ZDA je v tem, da imajo druge dvojni denarji in da se uporabljajo, medtem ko imajo konservativci samo križarke. Ki jih ne upajo uporabiti. Na koncu govori Bevan trditveni na začetku, da vsaki državi, ki navede gospodarske odnose s Svetovno zvezo, grozi nevarnost, da bo postala odvisna od nje in upoštevala, da je tako envarna. To je zato, ker zveza z ZDA, ki delujejo, po očitnih preteklih Mr. Blacka in Mednarodne banke...

o kongresu v Tridentu

Mimo pa lahko rečemo, da odhaja Fanfani iz Trenta okrepjen, predvsem zaradi organzacijskih sposobnosti, ki so postale soderni dodatki staremu klerikalizmu...

Treba je vedeti, da je bila Fanfanijeva smiselnost demokracije splošno-čevičarska struja krščansko-demokratske stranke, ki se je z dnami svoje socialne osnove vsilila stari generaciji krščanske demokracije. V času od Napoli ja do Trenta (dva kongresa krščanske demokracije) pa je postala smiselnost demokracije hrbenca stranke. Pstelli, predstavnik osnovnih organizacij je očital, da se Fanfani stoveti s celo stranko...

Dečel se je zdelo, da je osnovno protislovje katoliškega sveta premostljivo, toda dvovalentnost, ki bi zruševala socialni zagon mladih sil in konservativne težnje, ni moč sestaviti.

DOLINA VRTNIC JESENI

Vtisi iz Bolgarije

Po štiriurnem pogovoru z novimi snancel v restavraciji »Balkan-turist hotela« v Plovdivu o usodi generala Markosa, o socialističnih silah na svetu o delavskem samoupravljanju, največ pa o delu naših hlinih svetov, sem bil nekoliko presenečen, ko je moj najhujši nasprotnik predlagal z glasom, ki bi dal slutiti o spet vzpostavljenem zaupanju:

»Pojdite jutri z menoj v Levskiograd.«

Najprej sem se povabila branil, ker sem imel drugačne načrte, toda končno sem le pristal, da se bom pridružil izletu v podnožje gore Balkan. Zdelo se mi je, da bom pravil, me je mikala tudi slavna dolina vrtnic.

Drugi dan, ob dogovorjeni zgodnji jutranji uri, je nova limuzina, kupljena na komaj končanem mednarodnem sejmu v Plovdivu, tih drsela po glavni ulici tega trgovskega mesta, ki spominja s svojimi stisnjenimi hišami in prašnimi predmestji na večja naselja v naši Vojvodini. Poleg tovariša, ki me je povabil na izlet, sta poleg mene sedela v avtomobilu še dva izmed bolj molčečih udeležencev sinočnje razprave. Novi znanci so mi po poti kazali skromna poslopja tovarne konserv, tobaka ter še drugih majhnih podjetij za predelavo kmetijskih pridelkov, vse dokler nisimo prišli na odprto polje na levi obali Marice. Asfaltna cesta pelje skoraj v ravni črti na sedlo nizkega planinskega venca srednje gore, ki nas je ločil od doline vrtnic.

Potovanje je bilo prijetno. Novi prijatelji so mi radodarno delili pojasnila, kadarkoli se mi je pogled ustavil na krajih ob cesti.

Po poti smo videli, kako marljivo bolgarski kmetje — vrtjarji tudi sedaj v jeseni zgodaj jutraj vlačijo motorne črpalke na polje, da bi peščeni revni zemlji vdahnili življenje. Iz nizkega zelenega grmovja so gledale znane, kot krti rdeče, paprike »bugarke«. Mimo nas so drsela pokošena polja, parcele obranega paradiznika, nato pa spet rdeče bugarke. Pokrajina me je tako vlekla, da sem bil vedno presenečen, ko smo prišli do katke vasi, ki se v Bolgariji hitro začnejo, brez uvoda raztresenih hiš kakršnega poznamo mi. Vasi so stisnjene v naselja po turskem vzorcu in zaradi visokih zidanih ograj ob poti ni mnogo videti. V teh vaseh pa je tudi nekaj novega. To so nove hiše iz opeke, zidane ob poti v obliki črke L. Podobno so druga drugi kot jajce jajcu.

»To je naša nova vasčka arhitektura mi je pojasnjevali soeden in kot v šali dodal: »Parabelum arhitektura.«

Od kot takšn. asociacija, sem se vprašal, toda nisem imel časa prositi za pojasnilo, ker je nadaljeval: »Vidite, vsaka nova hiša je podobna parabelumu in se prav pobalinsko zaražal, kot da bi hotel reči, to nam je v krvi!«

Toda to so bile samo popotne slike, pri katerih se nisimo zadrževali. Potovali smo spet skozi polja, na katerem so se vrstile na levi in na desni gomile umirih prednikov, starih Tračanov in Rimljanov. Kmalu smo bili na prelazu Srednje gore, kjer so se odprla vrata v dolino vrtnic. Tu smo videli neverjetno dobro ohranjeno zidovje stare rimske legionarske utrbe Hissare, ki je nekoč zapirala barbarom pot v Bizanc. Stari Rimljani za svoje trdnjave niso zbirali nedostopnih planinskih grebenov, ampak rodovitne krajeve. Hissar je kopalnice z izvori tople in hladne vode v samem mestu. V mesto se pride

»Ciganka«, ki je kot pravijo, doživel neverjeten uspeh v Bolgariji. Premišljeval sem in v mnogih razlogov mi je bilo žal, da sem dolino vrtnic videl drugačno, kot pa sem pričakoval. Ko sem o tem pripovedoval staremu partijskemu delavcu v Plovdivu, mi je, spominjajoč se, dejal:

»Ni še dovolj širine... Treba nam je več širine!«

In zares, morda prav tistega čveta, ki ga je še Vasil Levski tako skrbno zasajeval, danes ni dovolj v dolni vrtnic.

T. Takac

Tipična bolgarska vas

HANGČOU - „RAJ NA ZEMLJI“

V tretjem razredu na kitajski jug

Dva Hangčoua sem doživel. Hangčou pred Vando in Hangčou po njej. Nihče ni mogel predvideti, da bomo srečali Vando in to prav v Hangčou. Od Kantona do Hangčoua — 38 ur in pol z brzim vlakom v julijški vročini. Toda mislim si, kdo ne bi žrtvoval še več, da bi videl mesto, za katerega imajo Kitajci že več stoletij pregovor: »San Jou Tientan, hsja Jou Su Hang«. To se pravi približno: »Gori v nebesih je raj, tu na zemlji pa imamo Sučou in Hangčou«. Se danes je Hangčou Kitajcem višek naravne in ustvarjene lepote. Vsak turist, ki pride na Kitajsko, se nujno zaje tudi v Hangčou. Hangčou so kitajske Benetke, toda ne Benetke na Jadranu, temveč Benetke ob Lago di Como. Hangčou je na svoj način kitajski Dubrovnik in kitajski Bled. Samo... Toda o tem »samo« pozneje.

Prvi evropski turist, ki se je čudil kraljestvu Hangčou je bil naš stari znanec Marko Polo. Svoje vtise je Benčan zapisal v 152 poglavju svojega »Milijonov«. Kako je bilo tedaj mesto, toliko tisoč milj od njegovih rojstnih Benetk, do katerega je prišel skozi toliko dežel Azije, meste ležeče južno od Jangcea in blizu morja, nad vsem, kar si je domisljiva srednjeveška Evropa sploh lahko zamislila! Tako kot Benetke, je zrasel tudi Kinsaj (tedanji Hangčou) na lagunah in je bil prepleten z neštivilnimi kanali. Več kot sto milj je imel obsega, prišlo pa se je vanj skozi dvanajst velikih vrat. Vsak od dvanajstih okrajev, na katere se je delilo mesto, je bil večji od Benetk.

Glavna cesta, tako piše Messer Marco, je bila široka 200 tevlejev in je tekla od enega konca mesta do drugega. In ob njej kakšne sijajne palače, vrtovi, obrtniške delavnice, združene v dvanajst velikih čehov! Čez kanale je vodilo 12.000 mostov, mnogi so bili taki, da so pod njimi lahko vozile jadrnice. Ob glavnem kanalu so bila kamnita skladišča trgovcev, ki so poslovali z Indijo. Na trgih so se ljudje pogajali za divjčino, ri, bave, breskve, rižovo vino, v prilitnih trgovinah pa so prodajali začimbe in zdravila, svilo in mnoge mojstrsko pripravljene izdelke. Po cestah Kinsaja so se sprehajali gospodje in trgovci, običeni v drago svilo, čudovite žene pa so se zibale

in izvezenih nosilnicah, z nakitom iz žada v črnih lasih. Ob mestu je bilo čudovito jezero, posuto z poraščenimi otoki, na katerih so stali paviljoni z vabljivimi imeni »Razgled na jezero«, »Bambusov dvorec«, »Hiša osmih dobrih duhov«, »Čisti užitek« itd. Tako kot Benetci, so tudi prebivalci Kinsaja prihajali sem s čolni, da bi se zabavali. Tak Hangčou je videl Marko. »Prav je, je zapisal, če pripovedujem o njem, kajti brez dvoma je to najlepše in najbolj veličastno mesto na svetu...«

Zgodaj jutraj po 38 urah vožnje, se je vlak blizal čez Čekjanško ravnino Hangčou. V mesto smo prihajali z vzhoda, kajti na zahodu je jezero. Vozili smo se skozi plantáže zel in tepo psojnih tajnih grmov, skozi nasade bombaza. Tu in tam konoplja in majhna polja riža. Po hričkih rastejo murve, kajti to je ena največjih svatarskih pokrajina Kitajske, mesto pa je znamenito po svojih svilenih vezeninah. To je se ostalo iz časov Marka Pola, skupaj z izdelavo na Kitajskem znamenitih pahilac in popirnih sončnikov. V mesto prihajamo čez velik dvonadstropni most, bliž kraja, kjer se steka v reko Čekjanški prekop, dolg več kot 1000 milj, ki spaja Hangčou z Jangejem, Jangec z Rumeno reko in se vije prav do vrat Čekjarskega Kinsaja.

Končno Hangčou, tako nestrojno pričakovan. Kaj naj rečem? Ob obiska našega zgodnjega Marka Pola, je minilo skoro 700 let. Naša merila so se malce spremenila, se prilagajamo tež iz tako divjete temne srednjeveške Evrope, v blesteč sijaj civiliziranega cesarstva sredine. Pa tudi Hangčou ni več tisto središče, kot nekoč, morda je tudi mesto samo malce zbledelo. Po bučnem prekipenju letom Kantona se zdaj, kot da umirj človeka. Po branju »Milijonov«

je vse skupaj rahlo razočarano. Hangčou me je nekoliko spominjal na Bled, Harlem in Neaplen, na holandska mesta, katerih se čas nekako ni doteknil (razen reke modernih vozil seveda), na mesta — muzeje. Ob kanalih čepilo žene in perlice. Tako kot pred 100 leti. Obrtniške delavnice, dvorišča, vrtovi, jadra na kanalu, vse je kot nekoč, čeprav ne povsem kot v času največje slave, ko je bil Hangčou prestolnica zadnjih Sungov...

Vendarle je tu precejšnja razlika od holandskih mest: to je živ muzej, ki se obnavlja. Na vzpetini nad jezero, v bližini templja, v redkih gajih pinj in bambusa, je na desetih starih temeljih izde-sanih iz skal. Največji tempelj, Lin Jin S, je v glavnem iz 16. stoletja. Dolga leta je bil zapuščen, zdaj pa so povsod na delu restavracijski, povsod so odri, zidarski, klesarski, slikarski in keramiški delavci. Vse je tako prazno, da so tu živeli tisoči menihov. Prebivalci so se nekako spremenili. Primernejše okolje si je težko misliti. Nikoli me nobena opera v nekakšnem gledališču ni tako prilepla, kot nekaj vaj mladih skromno obletenih učenk v so-mračnih hramih templja, kjer je v zraku še čutiti budistično ka-dilo.

Tudi Zahodno jezero se od tistih časov, ko se je po njem vozil Marko Polo, ni veliko spremenilo. Desetnih otokov s paviljoni in nekakšnih kitajskih vrtovi, je povezano z mostički. Če se vozite z avtomobilom, se vam zdijo, ko da se vozite po vodi. Ob jezoru, na otokih, ob cestah je nasajeno na desetisočih dreves, največ vrh žaluzj. Tu je človek spremenil naravo in jo prilagodil svojnemu okusu. Voda pa je kot v tolikih drugih kitajskih jezerah motna in smrdljiva. Plavati ni mogoče. Paviljoni, vrtovi in mostovi in še voda, so ostali taki kot so bili. Vendar tu je nekaj novega. Ob obali so zgradili vsaj deset novih hotelov, okrevališča in sanatorijev.

Prav tu, v Hangčou, v živem muzeju in sodobnem letovišču, smo doživel Vando. Opozorili so nas: ne veslajte po jezeru, ne oddajajte se od hotela, prihajaj tajfun. Bilo je že oblačno in od časa do časa je rahlo deževalo. Zvečer pride, so nam dejali. Nihče se ni premaknil iz hotela nad jezerom. Tajfun pa nikakor ni hotelo biti. Dež je počasi postal gostejši, nato je spet pov-pustil in pihala je povprečna burja. Zaprli smo vsa okna in šli spat. Naenkrat kmalu po pol-noči — polom. Uragan je udaril po Hangčou. Oblaki so se trgali, blisk in grom. Podobno je bilo bombardiranje. Demonski hrušč vsega, kar je za nezasišana orjaška sila lahko premaknila. Strehe, stebri, drevje, steklo, vse je zaropotalo v temi, vse je zavijalo, rohnelo. Voda je pod okviri oken vdiralavla v sobe, tako da je bilo celo v moji, v prvem nadstropju vse mokro. Električna je ugasnila. Zdelo se mi je kot da sedim v strelskem jarku in čakam napad sovražnika. Kaj se je dogajalo znanj, sem lahko samo slutil. Tako je šlo vsaj šest ur, potem je veter začel popuščati, čeprav je deževalo še naprej kot iz škafa. Središče tajfuna se je oddaljevalo. Pozno jutraj se je oddaljevalo. In veter je po malem po-pojenjal. Ko se je zdnilo, smo zagledali pred našim hotelom, ki je bil zunaj mesta, popolno razdejano. Polomljeno drevje, prepletene žice, vodovod je bil prekrjen. Nobenega prometa. Okrog jezera je bila večina drevja izruvana s koreninami. Prekrasne strehe paviljonov razbite. Iz hotela nas niso pustili, ker je bilo nevarno zaradi pretrganih električnih napeljav. Šele naslednji dan si šel v mesto in dojel obseg katastrofe. Hiše brez streh. Delavnice so bile še drugi dan po tajfunu po večini zaprte. Stoletno drevje je bilo izruvano ali pa pom-lomljeno. Šele tedaj sem dobil prve podatke o tajfunu, ki so mu dali ime Vanda.

Vanda se je rodila na Pacifiku, nekje okrog 20 stopinj severne širine 140 stopinj vzhodne dolžine. Tako kot mnogi drugi tajfuni je nastala na področju med Filipini in Južno Kitajsko. Za razliko od drugih pa je prodrla veliko dlje v notranjost, v kraje, ki tajfunov skoraj ne poznajo. Svoj napad na kitajsko celino je začela blizu pristanišča Hsiangšan v pokrajini Čekjang. Od tam so nas ob-vestili o njenem prihodu. Središče vrtica je divjalo s hitrostjo 18 do 24 km na uro proti severozahodu. Skozi sam Hangčou je šel tajfun z močjo 12 stopinj, močni izstarki njegove periferije pa so naslednji dan opoldne zajeli Sanghaj. Toda med prodiranjem v notranjost dežele je Vanda počasi izgubila svojo uragonsko silo in se spremenila v navadno burjo, dokler dva dni pozneje ni zamrla ob desetih jutraj v severnem Honanu.

Osnrednji meteorološki zavod je potrdil pripovedovanje hangčouških starcev. Vanda je bila eden najhujših tajfunov, ki so prizadeli Kitajsko v zadnjih 50 letih. V Hangčou je bilo ranjenih več kot 300 ljudi, 1.340 hiš je bilo porušeni ali resno poškodovan. Okrog zahodnega jezera je bilo izruvanih najmanj 30.000 dreves.

Zvečer tistega dne, ko so nas končno spustili iz hotela, je bila v Hangčou izredna seja ljudskega odbora pokrajine Čekjang. Tam so povedali podatke o škodi na področju te pokrajine. Vanda je rušila v 53 občini in je po nepopolnih podatkih ubila 1.960 ljudi, poškodovala pa jih je 1.200. Uničenih je bilo 38.000 hiš. Škoda na poljih in sadovnjakih je ogromna. Toda vse to so ugotovili brez jadrkovanja, ljudje so takoj zbrano in hladnokrvno odšli reševati, kar se da rešiti.

Tako je življenje na Kitajskem in tako smo se srečali z Vando v Hangčou, ki je raj na zemlji.

Sele veliko pozneje sem zvedel za druge posledice Vandinega pohoda. Zaradi tajfuna so neverjetno narasle nekatere reke na severnem in severozahodnem Kitajskem. Med Tiencinom in Pekingsom sem videl tisoče hektarjev zemlje pod vodo. Ob reki Hvaj so mobilizirali milijon ljudi, da so vzdrževali nasipe Dolec na severu pa je mogočna Sungara dosegla rekordno višino in le z največjimi napori so rešili pred poplavo velenost Harbin. Peking, oktobra 1956.

(Po pariškem »Le Monde«) Vladimir Baum

POTNI LIST, ZAROTA IN FANTAZIJA

Ameriški državljani, katoliški duhovnik v New Yorku R. P. Kelly je vložil prošnjo za potni list. Zaradi študija je hotel potovati v Italijo in v Izrael. Prošnjo je bila zavrnjena, toda Kelly ni obupal, marveč je v novi prošnji kot cilj potovanja navedel Vatikan in Sveto deželo. State Department mu je takoj odobril vizo, ki mu je bila za Italijo in Izrael zavrnjena...

Ta resnična storila daje žalostno-smešno sliko uradniške samovoljnosti, po svoji jedrnatosti pa seve zastuji pohvalo najboljših humoristov, saj kratke storije veljajo za najboljše... Toda v analih oddelka za potna dovoljenja so tudi daljše storije, kot na primer zadeva črnega pevca Paula Robertsona, ali pa slikarja Rockwella Kenta. Oba šest let nista smela zapustiti združenih držav.

1. avgusta 1958 so Robertsonu brez pojasnila odvzeli potni list, nekoliko pozneje pa so uradno sporočili, da bi potovanje gospodje Paula Robertsona ne bilo v skladu s trenutnimi interesi združenih držav.

7. julija 1954 je Robertson znova prošil potni list za Anglijo, Izrael, Francijo in skandinavske države (kjer bi moral igrati vlogi Othel-ly); opozoril je, da bo utrpel materialne in moralne škodo, če mu b, turneja onemogočena. Direktor urada za potne liste pa mu je odgovoril: »Pravijo, da ste komunist in da se strinjate z linijo komunistične partije.« Zahtevali so, naj da izjavo o svoji pripadnosti komunistični partiji...

Robertson se je pritožil tudi, ker so mu brez slihernega pojasnila prepovedali potovati v Kanado, čeravno ameriški državljani za to deželo ne potrebujejo potnega lista. Lani so prepoved za Kanado sicer preklicali, niso pa dalj nobenega pojasnila niti

UMETNOST V KREŠNJU LASTNIH NAČEL

Do leta 1947 je vsak ameriški državljani lahko brez omejitve potoval v inozemstvo. Z nastopom hladne vojne so se te svobodne stalno krčile, leta 1952 pa je ameriška vlada definirala tri skupine državljanov, »ki ne morejo dobiti potnega lista«:

1. Članj KP ali tisti, ki so šele pred kratkim zapustili komunistične vrste, a še vedno obstaja možnost, da se strinjajo s komunistično politiko.

2. Osebe, ki podpirajo »komunistično gibanje« neglede na to, ali so v komunističnih organizacijah ali ne.

3. Osebe, za katere obstaja sum, da grede v izemstvo zato, da bi sodelovale v prokomunistični dejavnosti.

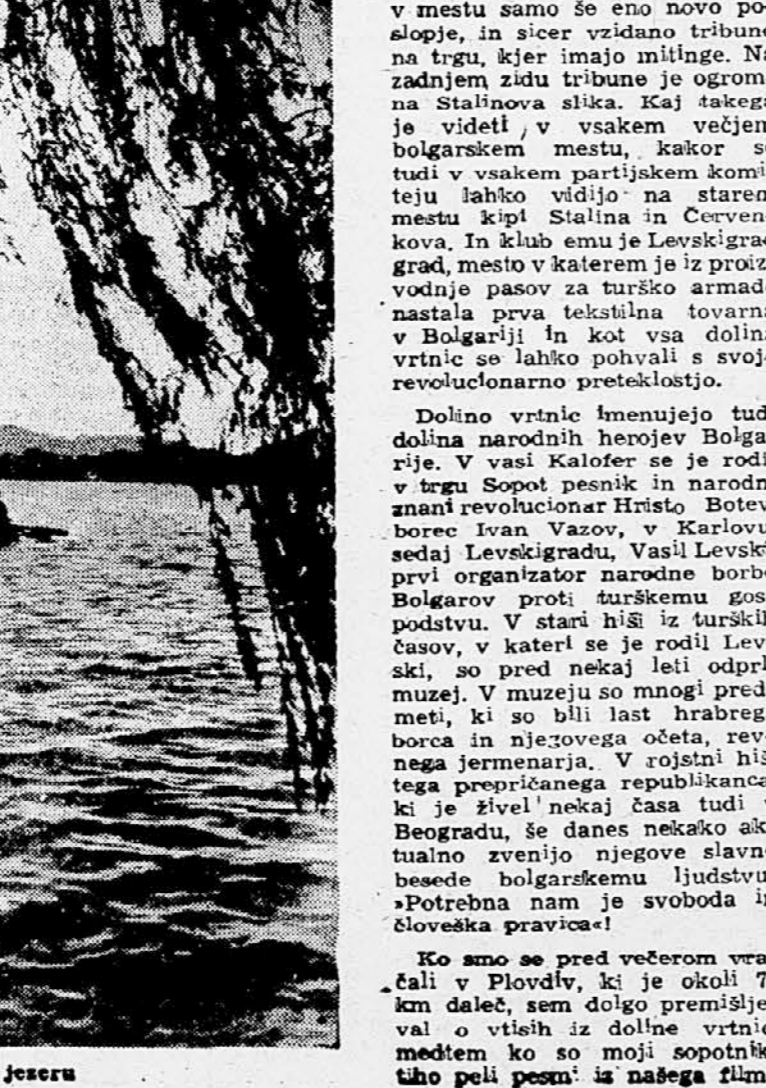
Res, težavno, skoraj nemogoče si je zamisliti bolj megrejne in razsegljive kriterije. Toda samostojnost se ni ustavila na tej točki!

Znano je, da je dr. Otto Nathan, legatni kverševalec Einzočmove oporoke, že od 1952 nma več potnega lista. Sodišče, ki se mu je dr. Nathan pritožil, je odločilo, naj se tožiitelj — dr. Nathan — in obtoženec — urad za potna dovoljenja — srečata pred sodiščem in povesta vsak svoje. Toda kaj se je zgodilo? Da bi se tožnji neprijetnemu srečanju, je urad za potna dovoljenja takoj pooblašil, da bi potovanje doktorja Nathana ogrozilo varnost ZDA in mu priči izdal — potni list...

(Po pariškem »Le Monde«)

Na Zahodnem jezuru

Na Zahodnem jezuru

Na Zahodnem jezuru

Ni mogoče več odlašati

V letih po osvoboditvi se je celjska bolnišnica uvrstila med ugledne zdravstvene ustanove. Večina oddelkov je bilo moderniziranih, zaostajal je le infekcijski oddelki, ki je ostal skoraj tak kot je bil 1905. leta ob ustanovitvi. K temu pa je treba dodati še dejstvo, da predstavlja celjski okraj s predeli trboveljskega, bivšega slovenjevrškega in deli hrv. Zagorja, ki gravitirajo na infekcijski oddelki celjske bolnišnice (okoli 300.000 ljudi) v epidemiološkem pogledu najslabše območje naše republike. Nevzdržno stanje tega oddelka nosi v sebi posledice, ki slabšajo ne samo epidemiološko sliko tega področja, temveč tudi celotno zdravstveno stanje.

NEPRIMERNA NOTRANJA RAZPOREDITEV PROSTOROV JE VZROK HIŠNIH INFEKCIJ

Infekcijski oddelki celjske bolnišnice je grajen po tipu internega oddelka, v katerem je

radi pomanjkanja prostorov je infekcijski oddelki celjske bolnišnice sprejel le težko bolne otroke, dočim je starejše bolnike sprejel interni oddelki, čeprav je šlo v tem primeru za izrazito infekcijsko bolezen. Od junija lanskega leta pa do junija letos je sprejel infekcijski oddelki 187 težko (!) bolnih otrok za infekcijsko zlatenico. V začetku druge polovice letošnjega leta pa so morali te bolnike odpustiti, ker so morali pripraviti prostor tistim, katerih sprejem je bil iz epidemioloških razlogov zakonito prepovedan. Posledice tega ukrepa ne bodo izostale: neozdravljiva bolezen prehaja v kronično obliko, na terenu pa se bolezen širi nevzdržno naprej, namesto, da bi bilo obratno.

Najtežje preležanostjo pa je oddelki začeli prestopati ob obolenjih zaradi poliomielitisa. Po vrhu vsega tega je bilo še v letošnjem letu okoli 30 primerov vnetja možganskih mren pri

rih pojmov in načel, v katerih so takšne oddelke istovestili z azili, katerim so potrebne le postelje in osebje. Zato oddelki nima urejenih diagnostičnih, terapevtskih in sanitarnih naprav. Oddelki nima čakalnice, niti ambulante za sprejem bolnikov. Vse to se opravlja v pisarni, ki služi hkrati za administracijo, čakalnico, za ambulanto, za sobo za pripravo instrumentarjev itd. Tako so že tu možnosti za hitre kritične infekcije. Nadalje oddelki nima prostora za razdeljevanje hrane in za pripravo hrane za dojenčke. Vsi bolniki imajo le tri stranišča. Oddelki nima posebne košare za razkuževanje in razsuševanje perila in obleke. Tu ni niti dužurne sobe za zdravniška in za dužurno sestro. Na oddelku nima prostora za rentgen.

GRADNJA NOVEGA PRIZIDKA NI SAMO NALOGA CELJSKEGA OKRAJA

Navedeni razlogi kažejo, da postaja gradnja novega prizidka infekcijskega oddelka celjske bolnišnice, za katerega so načrti že pripravljene, več kot nujna.

Ta gradnja pa ne bi smela iti na račun ostalih objektov celjske bolnišnice, ki bodo še nekaj let terjali redna investicijska sredstva. Gradnja prizidka infekcijskega oddelka pa niti ni izključno naloga celjskega okraja, temveč celotnega področja, ki gravitira na ta oddelki. Za čim prejšnjo modernizacijo infekcijskega oddelka celjske bolnišnice se je zavzela tudi zveza komisija za anketiranje infekcijskih oddelkov, ki je med drugim ugotovila, da »... oddelki ne ustreza sodobnim zahtevam hospitalizacije infekcijskih bolnikov. Zaradi sistema gradnje ne dovoljuje sprejemanja ravnostnih bolnikov, ki bi bili najbolj potrebni hospitalizacije. S primerno ureditvijo oddelka bi se znatno doprineslo k zmanjšanju obolenosti na terenu... Iz navedenih razlogov je komisija mnenja, da je nujno potrebno, da se čim prej pristopi k primerni preureditvi infekcijskega oddelka splošne bolnišnice v Celju.«

(Iz razgovora s šefom infekcijskega oddelka dr. Jankom Lesničarjem). **M. Božič**

Bistriški grad po Valvasorju

TEHNIKA OHRANJUJE NARAVO

Talne plošče iz peščenega skrilja na dvorišču gradu v Bistri se niso niti malo orosile, kar je baje najsigurneji barometer, in v nedeljo je res vstalo kot ribje oko čisto jesensko dopadno veliko ljudi. Čeprav je bila na zunanjem zidovju ob glavnem vходу zraven plošče v spomin na 21 žrtve italijanske okupacije še sveže vidana nova marmornata plošča z napisom »Gozdarski, lesni, lovski, ribiški muzej — Tehniški muzej Slovenije, stare stene pač niso mogle razumeti, da je šlo to sončno dopoldne za formalno odprtitev novega muzeja in da sta o pomenu tega govora tudi oba gozdarja, profesor ing. Franjo Sevnik in ravnatelj Tehniškega muzeja prof. Franjo Baš, zahvaljujoč se vsem, ki so prispevali k tej novi kulturni pridobitvi.

Sončna ura na osrednjem zgodnje baročnem pročelju grajske stavbe je kazala točno 10, ko se je pod arkadami na dvorišču zbralo za to samoto nenavadno veliko ljudi. Čeprav je bila na zunanjem zidovju ob glavnem vходу zraven plošče v spomin na 21 žrtve italijanske okupacije še sveže vidana nova marmornata plošča z napisom »Gozdarski, lesni, lovski, ribiški muzej — Tehniški muzej Slovenije, stare stene pač niso mogle razumeti, da je šlo to sončno dopoldne za formalno odprtitev novega muzeja in da sta o pomenu tega govora tudi oba gozdarja, profesor ing. Franjo Sevnik in ravnatelj Tehniškega muzeja prof. Franjo Baš, zahvaljujoč se vsem, ki so prispevali k tej novi kulturni pridobitvi.

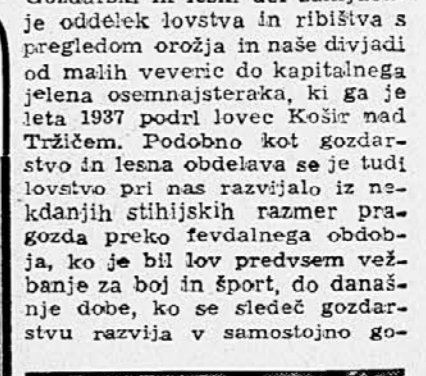
rokega obzidanega jezera pred gradom, ki so ga z velikimi naporci očistili dolgoletne nesnage in začeli v njem gojiti postvirni ter začeli ribe kot začetek živnega ribarskega muzeja. Za ribiški muzej bo služil tudi ribnik z otokom sredi vrta, iz katerega so odpejali najmanj 500 kamionov blata in v katerem je zdaj Ribarska zveza Slovenije kot najemnica vložila že okrog 10 tisoč iker za razpold rib. Obnovljena starinska žaga — samica venecianka, menda naš edini primer primitivnega žagarskega obrata iz konca srednjega veka, danes spet ropota s svojim vretenom in vintu ob peneci; se Bistri in vztrajno gloda hode v deske za potrebe nove muzejske delavnice.

V zgornjem nadstropju gradu so zdaj razen tega uredili in odprli še štiri muzejske oddelke, ki prikazujejo razvoj našega gospodarstva, obdelovanja lesa, lovstva in ribištva od prvih začetkov pa do danes, ko zlasti lesno gospodarstvo predstavlja pri nas eno glavnih vej narodnega gospodarstva. V gneči obiskovalcev so bili vtihi sicer samo bežni. Tu glet: med strokovnimi knjigami prva slovenska gozdarska knjiga nadlogarja Mavricija Schejera iz leta 1869 z naslovom »Navod, kako naj ravna posamezni kmetje z gozdom; tam so makete, razne orodje in merilne naprave, prizori iz našega smolarstva, ogledarstva in splavarstva ter vrsta naših lesov in njihove uporabe vse do furnirja in lignolita. Kako primitivni so videti danes stare sekiere ob modernih žagah, lesno-industrijskih obratih, mehhaniziranih nakladalnih rampah ter žičnicah, hkrati pa se je seveda, kot kažejo makete drevesnic, sredstva proti gozdnim boleznim, hudourniške mešarice itd., povečala tudi skrb za racionalno izkoriščanje in varstvo gozdov. Vsekakor v Sloveniji še vedno porabimo veliko preveč lesa za kurjavo, skoraj toliko kot ga znova sprosti priraste. V današnjem modernem gospodarstvu je postala uporaba lesa nasprotno vse bolj peštra in kurjenje z lesom je samo ena izmed 30 ali 40 uporabnih namenov, tja do kemične predelave lesa in sladkorja. Koliko praktične vrednosti, pa tudi poezije je v naših lesovih. Primerjajmo samo dostojanstveno hrastovino z živahnim macesnom, rjavordečo brestovino z belino javorjeve plošče! Vzporeden pogled na primere afriških lesov — kako čudovita je cebrasta masaka ali mavricasto rjav mkmni — je sicer zelo zanimiv in poučen, vendar pa mešanje nekaterih slučajno prispelih afriških predmetov z gozdarstva in lova nekoliko moti sistematično muzeja. Tudi nekoliko prevlečko številno razstavljenih predmetov in hkrati tu pa tam neka provizoričnost, ki se kaže v paravanskem zakrivanju peči oziroma okenskih niš, morda zannkrat vnaša še nekatere razstavne in ne toliko muzejske elemente, ki bi jih bilo treba postopoma vskladiti z ostalo sicer zgledno sistematično muzejo. Gozdarski in lesni del zaključuje oddelki lovstva in ribištva s pregledom orožja in naše divjadi od malih veveric do kapitalnega jelena osemnajsteraka, ki ga je leta 1937 podrl lovec Košir nad Trličem. Podobno kot gozdarstvo in lesna obdelava se je tudi lovstvo pri nas razvijalo iz nekdajnjih stihliških razmer pragozda preko fevdalnega obdobja, ko je bil lov predvsem vezbanje za boj in sport, do današnje dobe, ko se sledič gozdarstvu razvija v samostojno gozdarstvo pri nas razvijalo iz nekdajnjih stihliških razmer pragozda preko fevdalnega obdobja, ko je bil lov predvsem vezbanje za boj in sport, do današnje dobe, ko se sledič gozdarstvu razvija v samostojno gozdarstvo.

Prekrsen križni hodnik z gotičnimi sklepniki v pritličju, ki se je ohranil iz 15. stoletja, ki je bila Bistra po požaru znova pozidana, so v celoti odkrili in obnovili šele pred kratkim, kajti vse do tedaj je bil ta del, pokrit z več kot pol metra visoko ploščjo in novim tlakom nad izvirnimi kamnitimi »mačjiimi glavami, povsem pozabljen, saj so ga uporabljali za svinjake in drvarnico. Podobno obnovljajo zdaj prostor za prostorom v grajskem poslopju, ki jih je nekoč veleposesniški lastnik brez občutka za zgodovinske vrednote prezidal po svojih praktičnih potrebah, tja, zunaj, do ši-

I. S.

Danes je v bistrškem gradu Gozdarski muzej

Grajski hodnik

spodarsko panogo in hkrati organizirano varstvo narave. Preko grajske strehe se je jesensko sonce dvigalo vse više nad dolgo ostrejša gospodarskih poslopj z očiščano rumeno kožo do prijetne gostine z grozdom nad vrati in dišečim pečencem na mizi. Ej, kako se je razvila danes ta tehnika, da je v trenutku, ko bi njen silen pohod lahko ogrozil naravo, začela prav ona postajati njen prvi varuh.

JS

Moderno letališče v Beogradu

V Beogradu so začeli s pripravljanimi deli za gradnjo novega modernega letališča v Surčinu, 13 kilometrov od Beograda. Gradnja novega letališča, ki bo lahko sprejelo štirimotorna potniška in reaktivna letala za potniški promet, bo šla v dve etapi. Prva etapa bo trajala do leta 1960, medtem ko se bo raztegnila druga še na nekoliko naslednjih let. Za pripravljajna dela je bilo odobrenih letos 2,25 milijarde dinarjev poleg že odobrenih 2,5 milijarde dinarjev v letu 1954 ki je bil sprejet sklep o gradnji letališča v Surčinu.

Z gradnjo novega letališča bo v mnogoceno olajšan mednarodni promet, ki se odvijva preko naše države. Omoženo bo pristajanje številnih tujih letal na mednarodnih linijah. Sedaj zaradi majhnega prostora na zemunskem letališču tuja letala ne pristajajo in izgubljajo zaradi tega dragocene devize. Povečanje domačega zračnega prometa prav tako zahteva letališče z večjo zmogljivostjo, kot ga ima zemunsko. Samo lani je odpravilo zemunsko letališče skoraj 2.100 letal in precej tovorov.

Po finančnih predračunih bi bilo novo letališče amortizirano glede na bruto dobiček v 13 letih, glede na čisti dobiček pa v 35 letih. Kot predvidevajo bi znašala dohodki samo od inozemskega mednarodnega prometa 115 milijonov dinarjev.

Gradbeni dela bi morali predvidoma opraviti do konca leta 1958. Do tega roka naj bi bila končana dela na instalacijah in postavitvi navigacijskih naprav. Steza za vzletanje in pristajanje letal, ki bo zgrajena v prvi etapi,

SPOMLADANSKI ZAGREBSKI SEJEM

Zagreb, 16. okt. Spomladanski sejem v Zagrebu, na katerem bodo razstavili poleg jugoslovanskih proizvodov tudi proizvode za široko potrošnjo iz tujih držav, bo od 17. do 23. aprila namesto od 13. do 28. aprila, kakor so prvotno nameravali. Sejem bo ves na novem prostoru onstran Save, ki bo razširjen z novimi paviljoni. Zadnja dva dneva sejma bosta rezervirana samo za poslovne obiske in razgovore, da bi omogočili domačim in tujim zastopnikom čim širše stike.

Pričakujejo, da bodo inozemski razstavljalci pokazali zelo veliko izbiro potrošnega blaga, od prometnih sredstev in opreme za gostinstvo ter gospodinjstva do tekstilnih izdelkov, tehničnih novosti in drugih potrošnih predmetov. Glede na mednarodni značaj sejma bodo jugoslovanska podjetja razstavila predvsem predmete, ki prihajajo v postev za mednarodno izmenjavo, električne in orodne stroje, kovinske izdelke, končne lesne izdelke, kmetijska in industrijska živila.

V okviru sejma bodo organizirali posebni razstavi turizma in prometa. Nameravajo je tudi mednarodna grafična razstava.

ODDELEK JE KLASIČEN PRIMER STARIH POJMOV IN PRINCIPOV

Načrt, oziroma zahteva po dograditvi infekcijskega oddelka s prizidkom, v katerem bi predvsem uredili enoposteljne sobe, se uveljavlja tudi v naslednjem: Oddelki je klasičen primer stavbe, ki je bila namenjena za dva obolenja.

ŠTEVILO INFEKCIJSKIH BOLNIKOV RASTE IZ LETA V LETO

V prvi vrsti je treba poudariti, da odpuščajo pri skrbi za čim manjšo možnost širjenja hišnih infekcij in zaradi pomanjkanja prostorov mnogokrat bolnike pred popolnim ozdravljenjem samo zato, da zagotovijo prostor novim bolnikom; nadalje morajo češče odpuščati rekonescente, ki so še nosilci bolezenskih klic. Zaradi nezadostnih in neprimeranih prostorov — v skrajnem primeru bi lahko 16 sob na oddelku napolnilo 8 moških in 8 žensk z različnimi obolenji (!) — dosledno odklanjajo sprejem bolnikov z oslovskimi kaškem, nadalje bolnike z ospicami, z gripo in podobno. V posebno težko stanje pa je oddelki prišel v zadnjem obdobju, ko je bilo celjsko območje zopet tisto, kjer so različne epidemije dosegle največji razmah. Tako epidemija škričatnice ne pojemaj; lani je bilo na celjskem območju 454 primerov te bolezni, v prvem polletju letos pa 215. Nadalje: letošnja epidemija tifusa v Rogški Slatini je zajela 21 primerov, lanskega epidemija tifusa v Kostričevci pri Rogški Slatini pa 16 primerov. V epidemiji paratifusa pred dvema letoma v Storah je zbolelo kar 142 ljudi, od tega 117 uencev metalurške soje. V sredini lankega leta je celjsko področje zajela epidemija infekcijske zlatenice; oboleni so zlasti otroci. Za-

moči vsak trenutek uporabiti vse postelje. V 16 sobah ima oddelki 76 postelj; večina sob ima 3 do 5 postelj in le 4 sobe imajo po eno posteljo. Takna notranja razporeditev oddelka je neprimerna in ne nudi nobenega jamstva, da se obolenja ne bi širila po oddelku in da torej ne bi prišlo do pogostejših hišnih infekcij, v katerih bolniki z enim obolenjem ne bi oboleli še za drugim. Posledice hišnih infekcij se kažejo v povečani smrtnosti, nadalje v povečani številu trajnih okvar slabo ozdravljene organizma, oziroma v invalidnosti in podobno. Posledice izkušnje so pokazale, da mora imeti nek infekcijski oddelki bolnišnice okoli 40 do 50 odstotkov celotne zmogljivosti v enoposteljnih sobah. Takšne sobe so velikega pomena predvsem zato, ker v njih namestijo bolnike z nejasno diagnozo, nadalje bolnike z rednimi obolenji, ki jih sicer na oddelku ni in končno za namestitve bolnikov, ki bolujejo za dvema obolenjema.

otročih, da na koncu te kritične primerjave ne pozabimo še omeniti takomnoveni slovenski meningococcalitis, ki ga prenašajo klopi in ki je na celjskem področju prav tako močno razširjen. (od 1953 do danes 185 primerov).

Skratka, skika kaže, da infekcijske bolezni na celjskem področju žal niso v upadanju, temveč nasprotno. Medtem, ko se je v 1948. letu zdravilo na tem oddelku 492 bolnikov (10.923 oskrbnih dni), se je število bolnikov v 1950. letu povečalo na 827 (15.973 oskrbnih dni) ter doseglo lani 1.344 bolnikov s 16.170 oskrbnimi dnevi. Po vsem tem je infekcijski oddelki celjske bolnišnice po številu sprejemov bolnikov na drugem mestu v Sloveniji, takoj za Infekcijsko kliniko v Ljubljani.

ODDELEK JE KLASIČEN PRIMER STARIH POJMOV IN PRINCIPOV

Načrt, oziroma zahteva po dograditvi infekcijskega oddelka s prizidkom, v katerem bi predvsem uredili enoposteljne sobe, se uveljavlja tudi v naslednjem: Oddelki je klasičen primer stavbe, ki je bila namenjena za dva obolenja.

ZAGREBSKA KRONIKA

V Tednu prometa. Zagrebški prometni organi so organizirali Teden prometa od 15. do 22. oktobra. Začelo se je slabo. Prvi dan se je pripetilo šest, drugi dan pa pet prometnih nesreč, izmed katerih se je ena končala s smrtjo. Sploh se nad polovico prometnih nesreč na Hrvaškem pripeti v Zagrebu. V septembru so bile 104, pri katerih je izgubilo življenje 6 ljudi, medtem ko jih je bilo 61 ranjenih. Poškodovanih je bilo 99 avtomobilov in 18 motociklov. Skođe pa okoli pol milijarde dinarjev. Izsedeli so 188 pokvarjenih vozil, vloženi pa je bilo 1400 prijav zaradi prekrškov prometnih predpisov. **M. B.**

Vzhodnonemško-indijska trgovinska izmenjava

Indija in Vzhodna Nemčija sta sklenili triletni trgovinski sporazum. Na osnovi tega sporazuma bo uvažala Indija iz Vzhodne Nemčije stroje, električne, parne in diesel lokomotive, opremo za tovarno cementa in tovarno sladkorja ter drugo blago. V zameno pa bo dobila Indija iz Vzhodne Nemčije krom in druge rudami, šekalom, rastlinskimi olji, tekstilom in kemičnimi ter strojnimi proizvodi. Plačila bodo izvršena v rupijah, seznam blaga pa bo do revdirali vsako leto. Vzhodna Nemčija bo imela še vnaprej svojo trgovinsko misijo v Indiji. Vzhodna Nemčija je tudi pristala na odobritev olajšav indijsko-trgovinskih misij v Vzhodni Nemčiji, če se bo za to pokazala potreba.

ZGODNJA URA V BEOGRADU

Narodni pregovor »Rana ura — zlata ura« je dobro znan Beograščanom. Se pred zoro vstajajo, da se postarjijo v urto za mleko, v nedeljah pa tudi za kruh. To je že tradicija, kakor na primer dubrovniške igre ali puljski festival. Tem uram se vsako zimo brez izjeme pridružijo tudi vrste za premog.

Dolgoletne izkušnje so naučile Beograščane, da vstajajo zgodaj, pa naj gre za ustopeno na mednarodno nogometno tekmo, dober film, gledališče, kruh, mleko, premog... Vstajajo tudi za tramvaj, trolejbus, za vozovnico pri Putniku...

Postala je vsakdanja navada Beograščanov kakor jutranja črna kava, razpravljaje o nogometu ali pa branje stripov.

Navadili so se Beograščani, da pripravljajo ozimnico, in sicer zopet po narodnem pregovoru »Uzdaj se u se i u svoje ključje«, zakaj, kdo bi verjel v objube ali v cene trgovinske mreže. Komaj je nastopilo poletje, kar se je zgodilo s precejšnjo zamudo kakor pri vlakih na naših železnicah, so Beograščani začeli pripravljati ozimnico. Najprej so začeli s paradižnikom. Ničče ni vprašal za ceno, samo da je bil. Cena je bila po 50 pa tudi več dinarjev. Listi so s svoje strani

vsodbujali skrb Beograščanov. Trdili so, da cena ne bo rasia in da bo ostala čvrsta, baje v smislu splošnim pojmovanja o stabilizaciji trga in cen. No, cene paradižnika so začele padati in so se ustavile na 10 in 15 din. Pristajši pregovora »Rana ura, zlata ura« so se huđo prevarili.

Beograščani niso samo pohiteli s pripravljanjem ozimnice. Pohiteli so tudi, da bi napolnili kleti s premogom, kajti nihče ne ve, kakšna bo zima. Tudi listi so vse leto opozarjali: »Oskrbite se pravčasno s kurivom! Tako ozorilno ste lahko brati tudi na diapozitivih in kinematografih. Na mnogih skladiščih drv so bila izobečena gesla z istim napisom. Vse je zajela skrb za potrošnika. Beograščani so poslušali navset in so že v prvih poletnih dneh pohiteli v skladišča za kurivo, ker se kredit za premog ne dobiva prej. Prišli so zgodaj zjutraj prvi, drugi in tretji... In ker jim je zgodnje vstajanje prešlo v navado, jim ni bilo težko uvrstiti se že pred svitom ob skladiščih kure. Dokler je bilo lepo vreme, ni bilo nič huđega, tudi prodajalec listov se jim je pridružil in so ljudje v vrsti imeli priliko zabavati se s čim.

Toda po nesreči se je izven navade pojavila zgodaj tudi kovaša. Ošinila je po vrstah in

domača podjetja. Vse pa kaže, da velja v tem primeru pre-pogovora »rana ura ni izključje odia, kajti niti domači niti gost ne hiti. Vsi delajo počasi po gestu »Bo že kakor«. In sedaj med Beograščani ne primanjkuje šal na račun svojih ulic.

Narči humoristov so tudi urbanisti. Da bi okrasili središče mesta in mu dali več zraka in prostora, so sklenili razširiti pločnike in zožiti voznišča. Kar so si zamislili, so tudi ustvarili. In sedaj se Beograščani vprašujejo, ali ne bodo morali čez nekaj let zopet skakati čez jarke in kupe asfalta, ko bodo zoževali pločnike in razširjali voznišča. Sedaj zaradi tega nikogar ne boli glava, kajti v Beogradu ni tolike voz, da bi bile ulice pre-ozke. Kar se pa tiče bodočnosti, naj o tem razmišljajo pokolenja.

Dobil so Beograščani novost čez Savo. Stari je avtomobil zapadel v požabo. Novi most je postal predmet nekakšnega romanja. Od jutra do pozno v noč se sprehajajo stotine Beograščanov po njem. Obhudejajo njegovo lepoto in uživajo v nočni razsvetljavi mosta. Čelo Kalmegdan je ostal pozabljen. Zalosten stoji dotrañani stari most. Čez dan draž čez njega le nekoliko kmečkih volovskih

Ni to edino zlo, ki je zadelo Beograščane. Beogradska občina ni istega naziraju kakor so njeni prebivalci. Občina na primer ni tako zgodna kakor oni. Sele ob koncu leta se je odločila popravljati mestne ulice. Pred nekaj dnevi so se pojavili rovi po Beogradu, kakor da bi snemali kakšen vojni film. Na deset in deset ulic je razkopanih v središču in na periferiji. Pločniki so razkopani v dolžini več kilometrov. Polagajo vodovodne, kanalizacijske, telefonske in kabo ve še kakšne linije. Dokler je bilo suho vreme, je še nekako šlo. Ljudje preskakujejo rove, kupe zemlje, peska. Tujci, ki prihajajo v Beograd, vprašujejo, ali ni morda to useljsko pripravljavanje za olimpiado v Melbournu, in sicer za tekmo na dolgi progi, ali pa gre za obnavljanje sodelovanje v krosu. Da bi pomirila Beograščane, je občina povabila neko zagrebško podjetje, naj uredi središče mesta. Računala je, da bo bolj ekspeditivno kakor

vpreg ali pa slučajno pribodni kak avtomobil, ki je zašel. Kogon-panje je prenehalo in človeška noga skoro ne stopi nanj. Da bi ga obvarovali pred požabo in pokazali potrošnju, kaj je med Beograščani ne primanjkuje šal na račun svojih ulic.

Sole so začele s poukom. Pred beograjskimi knjigarnami so stale dolge vrste dijakov in staršev, kakor stoji danes za premog pred podjetji za kurivo. Sedaj so te vrste izginile. Dijaki se morejo mirno učiti, ker so se oskrbeli s knjigami, uspeh pa bomo videli čez leto dni.

Jesen in zimske skrbi so politisne nogomet v požabo. Neuspehi na mednarodnih igriščih so precej pripomogli k temu, toda samo za kratek čas. Preteklo nedeljo so Beograščane zbudili iz popoldanskega sna gruče ljudi na ulicah z baklami in transparenti. Mnogi so pomislili, ali ne gre morda za kakšno politično manifestacijo. Sele, ko so popledali v liste, so videli, da je bila tekma Zvezda : Partizan. Simpatizerji zmagovalcev so korakali z baklami med prepričanjem in neprestanim skandiranjem skozi mesto.

DVOJE „POHUJŠANJ“

Ob otvoritvi sezone v Drami in v Mestnem gledališču v Ljubljani

Osrednji in poglavitni vzgib in motiv umetnosti Ivana Cankarja je etos: človeška osebnost in družbena moralna...

nost, ki se odeva v trpek samorposmeš, v pikro ironiziranje, ker jo je sram govoriti nežno in s čustvom...

čednostne hinavščine polne rogojube, da so se ji poklonili, ji vdano poljubili nogo in bili kakor začarani od nje...

tisto, kar je v delo neopredeljivega avtorjev dramaturškega, s tankim posluhom za tisto, kar je bistveno in svojsko cankarškega...

resnico tega videza. Značilno za vse Cankarjevo poznejše literarno delo je dejstvo, da je bila prva Cankarjeva proza, ki jo je objavil še kot mlad študent...

Tomislav to delo torej ni lahko stvar. Zunanja zgodba o revizorskem izsiljevalcu in ljudsko bojanje o ukanjenem hudiču je preprosto in zapleteno hkrati.

spletni klobčič. Gledalec pa si v ledeno trezni luči začudeno pomane oči in se vprašuje, kaj vse to pomeni? Kaj pomeni ta mnogoobrazni svet na meji med resničnostjo in prividom...

Na vsa ta vprašanja nam morda odgovoriti oboje premieri, ki smo ju te dni videli skoraj istočasno v obeh glavnih dramskih gledališčih v Ljubljani.

Med temi je kot satira najzanimivejša in odsko najučinkovitejša farsa »Pohujšanje« v dolini Sentflorjanski, ki je v pisateljevem na pol pravljenem, na pol realističnem sentflorjanskem okviru dobila svoje ime po ozki, predmestni, ne še mestni in ne več vaski ljubljanski ulici.

NASA ANKETA

Res, dobro igrati, v tem je stvar! Dobro igrati, pa se pravi, delo dobro poznati in razumeti, ne tolikanj za razumom razumeti, kakor s čutom dojeti tudi

želimo nekaj lažjega, nekaj odsko po dnevnj napetosti. Dr. Martjan Dermastia, predsednik OLO Ljubljana. Prvo vprašanje, ki ga moramo v tem okviru predvsem odgovoriti, je to, kaj nam v splošno družbenem pogledu predstavljata kinematograf in praven smiselno podjetje v pravem smislu besede, ali pa je kulturna institucija. Tu je odgovor jaseen — kinematograf je prvenstveno kulturna institucija.

Univ. prof. dr. Heiti Modic, predsednik Sveta za kulturo okrajnega ljudskega odbora Ljubljana. Sem za to, da ostanemo kinematografi podjetja. Ze sam način proizvodnje filma je tak, da je težko gledati nanj kot na neko zaključeno individualno umetniško delo.

da ljudem se je težilo po zahodni filmski produkciji. Nikakor nisem pristajal tega, da bi moralni sindikati deliti vstopnice in navajati ljudi k predstavam. Tudi funkcija takolemnovnega posebnega Mladinskega kina se mi ne zdi, da je povsem odsega svoj namen. Ob ustanovitvi je bilo zagotovljeno, da bodo filme predvajanjem otrokom primerno tolmáčili, tega pa zdej ni. V letošnjem posebnem programu otroških filmov sem gledal samo film »Mali begunc«, toda nisem dobil vtisa, da bi bil naravnost dober. Je že tako, da bo ne glede na film tudi otrok, tako kot odrasel človek, vzel iz filma to, kar mu bo odgovarjalo. Zato mislim, da tudi pri vprašanju vzgojnosti in filma premaljo upoštevamo individualnost otroka. Nasploh pa se mi glede filmskih programov zdi, da si danes marsikdaj vsi

deležimo nekaj lažjega, nekaj odsko po dnevnj napetosti. Dr. Martjan Dermastia, predsednik OLO Ljubljana. Prvo vprašanje, ki ga moramo v tem okviru predvsem odgovoriti, je to, kaj nam v splošno družbenem pogledu predstavljata kinematograf in praven smiselno podjetje v pravem smislu besede, ali pa je kulturna institucija. Tu je odgovor jaseen — kinematograf je prvenstveno kulturna institucija. Ce gremo iz tega izhodišča, potem je oblika podjetja pri kinematografu sploh neprimerna. Ne gre za to, kaj naj bi okrajni ljudski odbor dotiral, ampak kaj drugim kinematografom prene odvzemajo. Gre za vprašanje davčne politike napram kinematografom. Koliko ostane kinematografu od vsakih 100 dinarjev, ki jih kasira, za napre-

dek filma? V zvezi s tem bi dal priznanje zastopnikom našega kinematografskega podjetja, ki so se že sami pojavili s predlogom, da bi se kinematograf spremenil v ustanovo s samostojnim financiranjem. Pri podjetju je nemogoče voditi kakršnokoli kulturno politiko. Obratno, to politiko pri ustanovi lahko vodi. Naslednja stvar, ki terjaja odgovor, če smo do tega sklepa prišli, je prav, v kakšni obliki bi vodili tako praktično kulturno politiko v kinematografih. Mislim, da taka politika ne more biti samo v izbiri filmov, ampak tudi v ceni filmov. Na ta način bi morali pri visokokvalitetni, umetni, filmih prodajati vstopnice po nižjih cenah, obratno pa bi pri dobro dohodni plaži cene lahko navili. Prav tako bi bilo treba urediti tudi vprašanje kulturne politike filmov na področju enega mesta, kjer zaradi razbitosti na razna podjetja tako stvar včasih ni lahka. Filmi so nabavljani za kratkoročno izkoriščanje in film se pojavl enkrat za nekaj dni v središču mesta, enkrat v Litostroju itd. S pametnim turnusom bi bilo v tem pogledu treba zagotoviti, da bi prišli filmi redko po vseh kinematografih, tako da se ne bi bilo treba prebivalcu iz Šiške drenjati v Unio, kajti vedel bi, da bo isti film lahko gledal tudi v domačem kinematografu. Na tej osnovi bi lahko rešili še tudi vprašanje premierskega kinematografa, ki bi potem res lahko dajal predstave po višji ceni. Skratka, v vprašanju polja aja kinematograf zastopam stališče, da bi to morale biti ustanove s samostojnim financiranjem, prav tako kot gledališče ali filharmonija.

France Kralj: Moj oče

Razstava Franceta Kralja

Delo Franceta Kralja, ki nam je predstavljeno v Moderni galeriji, ima kljub retrospektivnemu značaju razstave še vsa življenjska moč in svežino umetnostnega porajanja. Na razstavi ni čutili časovne odmaknjenosti nekaterih del, ki datirajo skoraj izpred pol stoletja; kljub tem relativno dokajšnjim časovnim razlikam so nam vendar vsa dela enako blizu: delno zato, ker so našemu umetnostnemu občinstvu še v svojem spominu izza predvojnih let, ko je France Kralj zadnje samostojno razstavil, deloma pa tudi zaradi tega, kar je prav na tej razstavi združena malone vsa problematika našega specifično slovenskega likovnega ustvarjanja, odkar so se v zapadnoevropski umetnosti začele pojavljati umetnostne revolucije in najrazličnejše smeri, ki so odraz formiranja dveh vej v umetnosti dvajsetega stoletja: abstraktna in ekspresionistična.

Ni slučaj, da se je umetniška osebnost Franceta Kralja izoblikovala v smeri, ki smo ji dali ime ekspresionistična. To oznaka je sicer precej splošna in po sodobnem pojmovanju vsebuje vrsto pojmov, ki morejo današnje neštivilne oblike umetnosti točneje opredeliti. To dokazuje z vsem svojim razvojem tudi delo Franceta Kralja. Njegovi naravi in njegovemu čustvovanju ni bila vsakršna druga oblika tuja, za kar je delo osnovo gotovo že rebarbarska tradicija v njegovi rojstni hiši. Razumarsko, abstraktno izpovedovanje se s Kraljevo, v bistvu preprosto, nekomplimirano in pristočno naravo ne bi skladalo. Njegov umetniški nazor in program je pač najlažje izraziti z njegovimi lastnimi besedami. »Mnogi umetniki so na škodo produkcije svoje višje individualne umetnosti s pretiranim teoretiziranjem preveč trčili čas...«

»Ljudje so bili dobri, preprosti in prirodni — polni življenjske radosti so rasli in se razmnoževali... Povračal sem se tudi jaz preprosto z globoko ljubeznijo do prvih izvirkov in znakov življenja! Takšna torej poizkusa biti Kraljeva umetnost: človeška, preprosta, čista, radostna in seveda — izvorna. Razumljivo je, da na svoji umetniški poti ni šel brezbržno mimo pojavov v razvoju sodobne umetnosti. Srečal se je z ekspresionizmom, novo stvarnostjo, v najnovijem času celo z abstraktno umetnostjo, vendar ima pri Kralju ta oblika še vedno korenine in prvotnem ekspresionizmu. Kljub temu, da je France Kralj v svojem nenehnem iskanju nemalokrat krenil na stranske poti in slepe ulice, si je vsemer pripadel pridobiti tisto obliko umetnostnega izraza, ki bi bila odjek rodne zemlje, slovenskega ljudstva in njegova rojstne vasi. Poizkus podrobnejše opredelitve umetnosti, kakršna je Kraljeva, bi bil v vsakem primeru dvomljivo; močnejša kot vsa teoretično utemeljena likovna prizadevanja je osebnost Franceta Kralja samega in edino njegova osebnost nam more biti najtrajnejše merilo ob presoji razstavljene del.

Kot umetnik se France Kralj ni omejel samo na slikarstvo. V usem času umetniškega ustvarjanja je izpolnjeval svoj stil in dojal materialno formo svojim idejam v obliki slikarskega, grafičnega in kiparskega dela. Prvi splošni vtis, ki ga daje razstava, je občutek silovitega, elementarnega ustvarjalnega zagona in nenehnega razvoja. Prva faza Kraljeve umetniške poti najrazločnejše govori o vplivih, ki so dali pečat tudi njegovemu kasnejšemu delu. Najmočnejše je v mladem umetniku odjevnilo delo slikarja Gustava Klimta z dekorativnimi figurativni kompozicijami, dunaiski secesionizem in ekspresionizem. Po obdobju odrajenosti tem vplivom (Pekoča vest, Melanholijski, Paradiž), stilne nedostodnosti (Portret umetnikove žene, Portret dr. M. P. — S.) in po srečanju z »novo stvarnostjo« (Družinski portret) se je France Kralj skušal posebej osamosvojiti (Mestni in kmečki otroci, Žena v Benetkah v ozadju, Ljubljana v snemu). Iščé sprostitve celo do reliefnega nanašanja barve (Cladiole). Preko skic na platno, les, steklo in lenenke ter preko nočah z izključno barvno problematiko (Sonca I in II, Sonce med oblaki, itd.) našel v najnovijem času ustvarjanje v monotonih, kjer družje lastna stremilnost in hanna spoznanja z izraznimi oblikami. Ki jih zahteva današnji čas in njegova umetnost...

KRANJSKI MATIČEK

Letošnjo sezono so naša gledališča posvetila dvoletnemu jubileju Antona Tomaža Linharta. Vendar pa je težko proslavljati jubilej dramatika, ki je napisal le dve odskri deli. Naša največja gledališča so obstala pred skromno dvojno izbiro: ali bodo uprizorila Linhartov »Ta veseli dan, ali v ljubki in elegantni vodilji »Kranjskih komedijav« ovito »Zupanovo Micko«. V Kranju so se odločili za »Matičeka« in ga uprizorili v režiji Mirka Mahniča kot prvo premiero v letošnji sezoni.

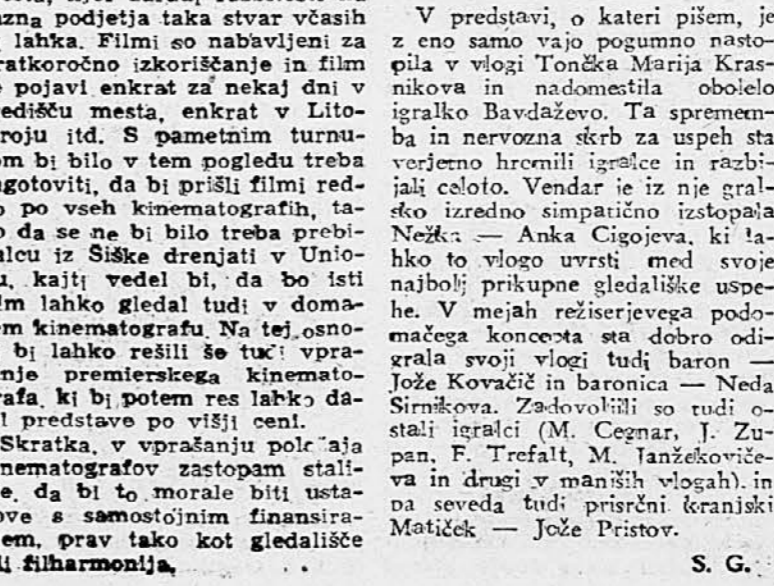
Popolnoma razumljiva in pravilna je težnja, s katero so člani Prerenskega gledališča pripravili svojo uprizoritev: najti v tem, tako pogosto igranem delu poteze, ki jih dosedanje uprizoritve morebiti še niso podčrtale, ki bi čimbolj verodostojno raztolmačile avtorjev dramaturške in idejni koncepte in bi dale novi uprizoritvi nov, svojski stil. Ob iskanju tega stila se je umetniško vodstvo z režiserjem Mahničem oprlo na populama, dognana in pravilna tolačenja Linhartovega Matičeka, od tistega, ki ga je za dramatikov nagrobni napisal Prešeren in poudarja veliko popularnost in dovažnost naših prvih komedij, preko Linhartove lokacije (»Jegra se na enim gradi na Gorenskim«) do ugotovitve, da je Linhartov dramatski okus napisan v službi slovenskemu preporodniškemu gibanju. Vogelni kamni kranjske uprizoritve so torej poznani in zmerni opora nanje ne bi vnesla v predstavo nič novega, saj so na njih

Razstava Študijske knjižnice v Novem mestu

Študijska knjižnica »Mirana Jarca« v Novem mestu prireja ob raznih kulturnih dogodkih in obletnicah stalno v svojih prostorih razstave, ki imajo vedno vrsto uspešnih. Oglejmo si jih v najnovejši dijaški ki jih je vseč kakor tisoč, novomeški mesčan in skoraj vsak dan tudi kak inozemec. V letošnjem letu je bila že vrsta takih razstav. V zadnjem času so bila razstavljena Kettejeva dela, te dni bo pravejena — ko je ob 80-letni prvoga natisa Jurčičevega Desetega brata izdala založba »Kmečka knjiga« novo izdajo tega prvega slovenskega romana — razstavljiva vseh 14 dosedanjih izdaj tega znanega Jurčičevega dela. Razstavljivi bodo tudi predvse Desetega brata in pa dramaturškega tega dela. Poleg tega bodo tudi razstavljene izvorne risbe akademskega slikarja Gvida Birole za najnovejšo jubilejno izdajo Desetega brata, ki jih je dala na razpolago založba »Kmečka knjiga«. Za letos so še predvidene razstave Josipa Stritarja (ob 120-letnici rojstva), Linharta, Seidla, Nika Zupaniča (ob 80-letnici rojstva v deželi) in Ika Vaškotove (ob izdavi njene desete knjige »Grčarje«, ki jo bo izdala Novo mesto). V tem mesecu pa bo ob 70-letnici ustanovitve Kmetijske šole na Grmu v avli knjižnice prirejena razstava najstarejše slovenske kmetijske književnosti, v čitalnici knjižnice pa bo prirejena razstava naše povojne kmetijske književnosti. Ti dve razstavi bosta v okviru proslav na Grmu, zaradi starih kmetijskih slikov pa tudi v počastitvi muzejskega tedna v oktobru t. l. To marljivo delovanje študijske knjižnice v Novem mestu morda v celotnem evlovenskem kulturnem življenju ni tako zelo opazno, je pa velikega pomena za doletenjsko metropolo in za njeno kulturno rast. Cv. A. K.

Kinematografi-podjetje ali ustanova?

deležimo nekaj lažjega, nekaj odsko po dnevnj napetosti. Dr. Martjan Dermastia, predsednik OLO Ljubljana. Prvo vprašanje, ki ga moramo v tem okviru predvsem odgovoriti, je to, kaj nam v splošno družbenem pogledu predstavljata kinematograf in praven smiselno podjetje v pravem smislu besede, ali pa je kulturna institucija. Tu je odgovor jaseen — kinematograf je prvenstveno kulturna institucija. Ce gremo iz tega izhodišča, potem je oblika podjetja pri kinematografu sploh neprimerna. Ne gre za to, kaj naj bi okrajni ljudski odbor dotiral, ampak kaj drugim kinematografom prene odvzemajo. Gre za vprašanje davčne politike napram kinematografom. Koliko ostane kinematografu od vsakih 100 dinarjev, ki jih kasira, za napre-

France Kralj: Konja

MALIGLASI

CENA MALIH OGLASOV: do 10 besed stane beseda 20 din. vsaka nadaljnja beseda 15 din. Več oglasov, ki so pod štiro, od romaja oglasov, ki so naslov v oglasnem oddelku, + 30 din. Cena za zvečene oglasne 30 din. **OPOMORILO!** Stranke, ki zahtevajo pisarno naslov oglasov ali kakršno koli informacijo, nosijo priloge za odgovor znanim-ko za 15 din. V nasprotnem primeru ne bomo odgovarjali. Naslov oglasov, ki so pod štiro, ne izdajamo. Za posiln. cenar v navadnih pisarni ne odgovarjamo.

ZAPOSLITEV

DOBRO IN STALNO SLUŽBO dobi postena postrežnica za 5 dni v tednu v dopoldanskih urah, pri večinski družini. Zlasti se v temer vsakodnevno v urah, dalje. Naslov v ogl. odd. 22353-1

AMOSTOJNO GOSPODINSKO POMOČNIKO k 3-letni staremu otroku rabin za takoj. Ponudbe pošiljate v ogl. odd. 22351-1

KMETIJSKA ZADRUGA BENSICA, p. Dobrunje pri Ljubljani išče za svoje poslovalnice na Frezjanem trgovskega področja (sokol) in šoferja za tovorni avtomobil. Samostojna stanovanja zagotovljena. Naslov službe takoj. Ponudbe pošiljate v ogl. odd. 22351-1

POSTREŽNICO, 2 krat tedensko, isčem. Subic Ana, Zarnikova 6-II. 22352-1

REAR PRAKATOR, prospektor, tehnični del. maketer, avtomobil + 10-letno prakso. želim meniat zaposlitev. Ponudbe v ogl. odd. 22351-1

TRGOVSKI ZASTOPNIK, vestnar v vseh vejah trgovine. ima avto, vozi sam. Iščo zastopstvo tovarne ali veletrgovca. Ponudbe pošiljate v ogl. odd. 22351-1

Strojepisno

išče trgovsko podjetje v Ljubljani. Ponudbe v oglas. odd. pod šifro »Marljiva«.

Gospodinsko pomočnico

išče pomočnico v gospodinjstvu k 3-članski isčem. Naslov v ogl. odd. 22351-1

GOSPODINSKO POMOČNIKO — sprejem k 4-članski družini. Naslov v ogl. odd. 22351-1

MIZARSKA POMOČNIKA — pri pomočnici, zmožnega vodenja dela v delavnici. sprejme mizarsko obrtno podjetje na Gorenjskem. Ponudbe v ogl. odd. pod »Zmožna«.

VODJO EMBALAZE z znanjem strojepiske. sprejme takoj. — Plača po dogovoru. Vinčet, Viška 69. 22198-1

Trgovsko podjetje

v Ljubljani sprejme večje število trgovskih pomočnikov za delni delovni čas. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe pošiljate v oglasni odd. pod šifro: »Dolgeletna praksa«.

UPOKOJENEGA STAVBNEGA MIZARJA

sprejme v službo takoj. Naslov SP Celje. 22352-1

TRGOVSKO PODJETJE »Korotan« Mežica, razpisuje mesto trgovske poslovalnice, sposobne za vodstvo večje trgovine. Pogoj: potrebna strokovna izobrazba. Plača po tarifnem pravilniku. Stanovanje za samca preskrbljeno. Pisarne ponudbe pošiljate v oglasni odd. 22351-1

MLAJŠI MOŠKI, vojaščinu stalno prost, z znanjem mehanske. išče službo telefonista, vratarja ali izšče delo v podjetju. Ponudbe pod »Takošen nastop« v ogl. odd. 22367-1

Referent za uvoz

išče zunanjetrgovinsko podjetje v Ljubljani. Pogoj: po Pravidniku o strokovni izobrazbi uslužbencev v zunanji trgovini. Nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe z vsemi podatki pošiljate v oglasni odd. pod »Uvoz 7851-A«.

REŠNO POMOČNIKO

z znanjem samostojne kuhe, k 4 odraslim osebam, staro okoli 30 let. isčem. Naslov v ogl. odd. 22353-1

DAMSKI MODNI SALON Mire Škabar, Tavčarjeva 5, sprejme dve provizorni pomočnici samostojni pomočnici z večletno prakso v izdelavi plaščev, kostimov in oblač. Začetnice izključene. Predstaviti se samo v delavnicah med 17 in 19 uro. Mesto dobri tudi vajenka 4 razredi gimnazije. 22330-1

„Elma“

tovarna elektromateriala Crnuče sprejme takoj v službo več strojnih tehnikov in administrativno moč z ekonomsko srednjo šolo. Praksa začelena. Plača po dogovoru. Pisarne ponudbe pošiljate tajništvo podjetja. Telefonske informacije 382-208.

GOSPODINSKO POMOČNIKO, starejšo, večjo kuhanja, posteno, ljubitelico otrok, sprejme Avst. J., Aškerčeva 17, 22351-1

ABSOLVENTKA SREDNJE SOLE išče zaposlitev. Ponudbe v ogl. odd. pod »Vestna«.

PODJEJE V LJUBLJANI sprejme takoj ali po dogovoru inčunje strojne tehnika isena služke za vodstvo manjšega lesnega obrata v Ljubljani. Zazelena večletna praksa v vodstvu lesnega obrata. Pisarne ponudbe v ogl. odd. pod »Vestna«.

KMETIJSKA ZADRUGA VODICE NAD LJUBLJANO razpisuje mesto knjigovodje zdražde. Pogoji so naslednji: popolna srednja šola in 3 leta prakse ali 6 mesecev srednja šola in 6 let praksa v knjigovodstvu. Pisarne ponudbe pošiljate v oglasni odd. 22343-1

ZASLUŽEK SLIKE ZA LEGITIMACIJE Vam v 2 urah lepo izdelala — FOTO PAULI, Trubarjeva (blivša Sv. Petra cesta), 1995-2

ZELNI ŠOLIC ANGLEŠČINA po hitri metodi. Ponudbe v ogl. odd. pod »Angleščina«. 22446-2

UPOKOJENKO K OTROKOMA sprejem. Hrana in nagrada ali stanovanje. Ponudbe pod »Stojice« v ogl. odd. 22357-1

PEJNETO NEMSKO KONVERZACIJO nudim po ugodnih pogojih. Interesenti naj se javijo pod »Nemščina« v ogl. odd. 22357-2

HRANO IN STANOVANJE DAM za dopoldansko pomoč v gospodinjstvu. Ponudbe v ogl. odd. pod »Dospirica doma«. 22477-2

POMOČ GOSPODINJSTVU ali pri bolniku nudim v dopoldanskih urah za prazno sobico. Naslov v ogl. odd. 22360-2

SPREJMEM OTROKOMA za šol. dan. Naslov v oglasnem oddelku. 22358-2

UPOKOJENKO K OTROKU v dopoldanskih urah sprejemam. Naslov v ogl. odd. 22355-2

KIZNO, bujše kvalitete, plašče, jupice itd. vam nudim po sočasni ceni. Čisto no bele krznenke plaščke. — Krznarstvo, Komenškova ul. 28, Ljubljana. 22355-2

ORBEŠKANO ČEJNE STRAN na sredstva: jokomobilo z motorjem in ureditelj grobov za 1. november — Dan mrtvih — samo do 25. oktobra 1956. Vrtičarstvo, Pogrebni zavod. Pošiljate pri Mariboru. 22163-2

Podjetje
»FLUTAL«, Ljubljana,
Celovška cesta 32,
sprejme takoj ali kasneje
OBRTNEGA
KNJIGVODJO
Plača po tarifnem
pravilniku.

KOMERCIALIST višje kvalifikacije bi opravljal službo. Pogoji v ogl. odd. pod »Samo Ljubljana«. 22321-1

3 RADIOMEHANIKE, kvalificirane sprejemne takoj. Pisarne ponudbe pošiljate v ogl. odd. pod »Vestna«. 22351-1

UPRAVA ZDRAVSTVENEGA DOMA LJUBLJANA-ŠOLA, Celovškova 31, razpisuje mesto dvuh med. sest. Nastop službe takoj. 22400-1

OSNOVNA ŠOLA LJUBLJANA-PRULE razpisuje mesto hišnika in kuharja. Stanovanje je v šoli. V postev pridejo le prosilci iz Ljubljane, ki imajo na razpolago stanovanje za zamenjavo. Plača po uredbi. Kolikorvar prošnje predložite upravitelstvu osnovne šole Ljubljana-Prule do 15. novembra 1956. 22416-1

Podjetje »Telekomunikacije«, Ljubljana, Pržan 24, išče za takojšnji nastop vodjo materialnega knjigovodstva — z ustreznimi kvalifikacijami in prakso. — Plača po dogovoru, prevoz z avtobusom zagotovljen. Pisarne ponudbe pošiljate na poštini predal št. 376 Ljubljana. 22373-1

GOSPODINSKO POMOČNIKO, samostojno, sprejme takoj. Tridinska družina, Urbančič, Gradiška 15. 22742-1

BOLNICA, vesna, srednjih let, išče zaposlitev v Ljubljani. Ponudbe v ogl. odd. pod »Tako«. 22716-1

POSTENO KMEČKO DEKLE išče zaposlitev. Ponudbe pod »Pomoč v gospodinjstvu« v ogl. odd. 22717-1

DVA ZIDARJA IN DVA DELAVCI sprejmejo za dozidavo hiše, ves dan. Naslov v ogl. odd. 22707-1

GOSPODINSKO POMOČNIKO, perfektno in kuhi, išče zdravniško rodbina treh odraslih. Naslov v ogl. odd. 22704-1

PRIDNO IN POSTENO DEKLE za kmečko delo sprejemam takoj. Naslov v ogl. odd. 22703-1

EKOMOM S PRAKSO dobri zposiljate pri Režvalni postaji Ljubljana, Zauška cesta št. 25. Nastop službe in prejemki po dogovoru 22687-1

KMETIJSKA ZADRUGA LANSKA pošča škofija pri Ljubljani, razpisuje mesto knjigovodje za poslovanje z najmanj 5-letno prakso v samostojnem vodenju trgovine. Nastop službe po dogovoru. 22719-1

KVALIFICIRANE ELEKTROSTALATERJE sprejme za samostojna dela »Elektroindustrija« Ljubljana, Petkovškova nabrežje 9. 22719-1

ARANŽERJA

za izložbe išče NARODNI MAGAZIN SUBOTICA Nastop takoj.

DVA KLJUCAVNICARJA, vajena knjižni del, ter honorarno moč za knjižnico v knjigovodstvu, sprejemno. Naslov takoj. Naslov v oglasnem oddelku. 22665-1

DVA DELAVCA z delzele, vojaščinu prost, tako sprejemno. Možnost kasnejše kvalifikacije za hranila sivihih. Plača po tarifnem pravilniku. 22658-1

ZENSKO SREDNJIH LET sprejem k pet-članski družini takoj. Ljubljana, Šentvid 64, Jovan. 22648-1

SAMOSTOJNA MOC medernim knjigovodstvu, nepolno srednješolsko izobrazbo in prakso želi zamenjati službo. Ponudbe pošiljate v ogl. odd. pod »Kmetički«. 22646-1

GOSPODINSKE POMOČNICE, z lastnim stanovanjem v Ljubljani, sprejme v stalno zaposlitev. Gospodinjstvo biro, Trubarjeva ul. 8. 22615-1

SOFER-MEHANIK, trezen in pošten, želi spremeniti službeno mesto za osebni avtomobil eventualno tovornega do 3 ton. Izključno samo v Ljubljani. Ponudbe pod »Sigurna in solidna voznja«. 22697-1

UPRAVNI ODBOR TRGOVSKEGA podjetja v Ljubljani razpisuje delovno mesto šefa računovodstva in šefa skladišč Pogoj: strokovna izobrazba po uredbi, plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe pošiljate v oglasni odd. pod šifro: »Vestna«. 22719-1

FRIZERSKO POMOČNIKO, starejšo, ki razume tudi moška dela, sprejme Milja Kozar, Crkvenica. 22768-1

ZAVOD ZA DUSEVNO DEFEKTNE HRASTOVCE p. Lenart v Slov. gorah razpisuje mesto kvalificirane bolničarke. Stanovanje in prehrana zagotovljena. Plača in dopolnilna plača, po uredbi. Nastop službe takoj. 22719-1

SLUŽBO DOBITA 2 KLJUCAVNICARJA ki imata veselo do tekstila. Lahko tudi začetnica ter administrativna moč. Ponudbe v ogl. odd. pod »Ljubljana«. 22719-1

VEČJE TRGOVSKO PODJETJE sprejme dva trgovska pomočnika (m) specializirane stroke takoj ali pozneje. Naslov v ogl. odd. 22719-1

TRGOVSKO PODJETJE Z GRAD-BENDI MATERIALOM »Cement« — Opekla, Ljubljana, Smartinska c. 21, sprejme takoj, perfektno strojevisko z znanjem administracije. Lastnorocno napisane prošnje predložite upravitelju podjetja, Smartinska 22719-1

FINANČNO KNJIGOVODNICO IN STROJEVISKO Z ZNANJEM STROJEVISKE PRAKSE, Pomudbe pošiljate pod »Stojice« v ogl. odd. 22717-1

ŠOFERJA k 3-let. tovornemu avtomobilu sprejme takoj Elektro-ustroj podjetje »Tika« Ljubljana. Ogl. odd. 22750-1

2 CEVLJARSKA POMOČNIKA za šivana in zbita dela sprejme takoj Podstevne Jožeta, Crna pri Prevaljan. 22759-1

ZASLUŽEK

SLIKE ZA LEGITIMACIJE Vam v 2 urah lepo izdelala — FOTO PAULI, Trubarjeva (blivša Sv. Petra cesta), 1995-2

ZELNI ŠOLIC ANGLEŠČINA po hitri metodi. Ponudbe v ogl. odd. pod »Angleščina«. 22446-2

UPOKOJENKO K OTROKOMA sprejem. Hrana in nagrada ali stanovanje. Ponudbe pod »Stojice« v ogl. odd. 22357-1

PEJNETO NEMSKO KONVERZACIJO nudim po ugodnih pogojih. Interesenti naj se javijo pod »Nemščina« v ogl. odd. 22357-2

HRANO IN STANOVANJE DAM za dopoldansko pomoč v gospodinjstvu. Ponudbe v ogl. odd. pod »Dospirica doma«. 22477-2

POMOČ GOSPODINJSTVU ali pri bolniku nudim v dopoldanskih urah za prazno sobico. Naslov v ogl. odd. 22360-2

SPREJMEM OTROKOMA za šol. dan. Naslov v oglasnem oddelku. 22358-2

UPOKOJENKO K OTROKU v dopoldanskih urah sprejemam. Naslov v ogl. odd. 22355-2

KIZNO, bujše kvalitete, plašče, jupice itd. vam nudim po sočasni ceni. Čisto no bele krznenke plaščke. — Krznarstvo, Komenškova ul. 28, Ljubljana. 22355-2

ORBEŠKANO ČEJNE STRAN na sredstva: jokomobilo z motorjem in ureditelj grobov za 1. november — Dan mrtvih — samo do 25. oktobra 1956. Vrtičarstvo, Pogrebni zavod. Pošiljate pri Mariboru. 22163-2

PIVOVARNA »UNION«, Ljubljana, sprejme pivovarskega vajenca, starega 14 let, s 4 razredi srednje šole. Zlasti se v Upravi podjetja, Celovška cesta 22, 22453-3

UPRAVNI ODBOR TRGOVSKEGA podjetja v Ljubljani, razpisuje mesto šefa računovodstva in šefa skladišč. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe po dogovoru. 22719-1

TRGOVSKO PODJETJE V LJUBLJANI potrebuje več trgovskih pomočnikov, izobrazbo po uredbi v ogl. odd. »Vestna«. 22716-1

UFOKOJENKI dan hrano in sobo za pomoč gospodinj. Ponudbe pod »Marljiva« v ogl. odd. 22723-1

GOSPODINSKO POMOČNIKO, samostojno, sprejme takoj. Tridinska družina, Urbančič, Gradiška 15. 22742-1

BOLNICA, vesna, srednjih let, išče zaposlitev v Ljubljani. Ponudbe v ogl. odd. pod »Tako«. 22716-1

POSTENO KMEČKO DEKLE išče zaposlitev. Ponudbe pod »Pomoč v gospodinjstvu« v ogl. odd. 22717-1

DVA ZIDARJA IN DVA DELAVCI sprejmejo za dozidavo hiše, ves dan. Naslov v ogl. odd. 22707-1

GOSPODINSKO POMOČNIKO, perfektno in kuhi, išče zdravniško rodbina treh odraslih. Naslov v ogl. odd. 22704-1

PRIDNO IN POSTENO DEKLE za kmečko delo sprejemam takoj. Naslov v ogl. odd. 22703-1

EKOMOM S PRAKSO dobri zposiljate pri Režvalni postaji Ljubljana, Zauška cesta št. 25. Nastop službe in prejemki po dogovoru 22687-1

KMETIJSKA ZADRUGA LANSKA pošča škofija pri Ljubljani, razpisuje mesto knjigovodje za poslovanje z najmanj 5-letno prakso v samostojnem vodenju trgovine. Nastop službe po dogovoru. 22719-1

KVALIFICIRANE ELEKTROSTALATERJE sprejme za samostojna dela »Elektroindustrija« Ljubljana, Petkovškova nabrežje 9. 22719-1

TRGOVSKO PODJETJE v Ljubljani sprejme večje število trgovskih pomočnikov za delni delovni čas. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe pošiljate v oglasni odd. pod šifro: »Dolgeletna praksa«.

UPOKOJENEGA STAVBNEGA MIZARJA sprejme v službo takoj. Naslov SP Celje. 22352-1

TRGOVSKO PODJETJE »Korotan« Mežica, razpisuje mesto trgovske poslovalnice, sposobne za vodstvo večje trgovine. Pogoj: potrebna strokovna izobrazba. Plača po tarifnem pravilniku. Stanovanje za samca preskrbljeno. Pisarne ponudbe pošiljate v oglasni odd. 22351-1

MLAJŠI MOŠKI, vojaščinu stalno prost, z znanjem mehanske. išče službo telefonista, vratarja ali izšče delo v podjetju. Ponudbe pod »Takošen nastop« v ogl. odd. 22367-1

Referent za uvoz išče zunanjetrgovinsko podjetje v Ljubljani. Pogoj: po Pravidniku o strokovni izobrazbi uslužbencev v zunanji trgovini. Nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe z vsemi podatki pošiljate v oglasni odd. pod »Uvoz 7851-A«.

REŠNO POMOČNIKO z znanjem samostojne kuhe, k 4 odraslim osebam, staro okoli 30 let. isčem. Naslov v ogl. odd. 22353-1

DAMSKI MODNI SALON Mire Škabar, Tavčarjeva 5, sprejme dve provizorni pomočnici samostojni pomočnici z večletno prakso v izdelavi plaščev, kostimov in oblač. Začetnice izključene. Predstaviti se samo v delavnicah med 17 in 19 uro. Mesto dobri tudi vajenka 4 razredi gimnazije. 22330-1

ARANŽERJA za izložbe išče NARODNI MAGAZIN SUBOTICA Nastop takoj.

DVA KLJUCAVNICARJA, vajena knjižni del, ter honorarno moč za knjižnico v knjigovodstvu, sprejemno. Naslov takoj. Naslov v oglasnem oddelku. 22665-1

DVA DELAVCA z delzele, vojaščinu prost, tako sprejemno. Možnost kasnejše kvalifikacije za hranila sivihih. Plača po tarifnem pravilniku. 22658-1

ZENSKO SREDNJIH LET sprejem k pet-članski družini takoj. Ljubljana, Šentvid 64, Jovan. 22648-1

SAMOSTOJNA MOC medernim knjigovodstvu, nepolno srednješolsko izobrazbo in prakso želi zamenjati službo. Ponudbe pošiljate v ogl. odd. pod »Kmetički«. 22646-1

GOSPODINSKE POMOČNICE, z lastnim stanovanjem v Ljubljani, sprejme v stalno zaposlitev. Gospodinjstvo biro, Trubarjeva ul. 8. 22615-1

SOFER-MEHANIK, trezen in pošten, želi spremeniti službeno mesto za osebni avtomobil eventualno tovornega do 3 ton. Izključno samo v Ljubljani. Ponudbe pod »Sigurna in solidna voznja«. 22697-1

UPRAVNI ODBOR TRGOVSKEGA podjetja v Ljubljani razpisuje delovno mesto šefa računovodstva in šefa skladišč Pogoj: strokovna izobrazba po uredbi, plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe pošiljate v oglasni odd. pod šifro: »Vestna«. 22719-1

FRIZERSKO POMOČNIKO, starejšo, ki razume tudi moška dela, sprejme Milja Kozar, Crkvenica. 22768-1

ZAVOD ZA DUSEVNO DEFEKTNE HRASTOVCE p. Lenart v Slov. gorah razpisuje mesto kvalificirane bolničarke. Stanovanje in prehrana zagotovljena. Plača in dopolnilna plača, po uredbi. Nastop službe takoj. 22719-1

SLUŽBO DOBITA 2 KLJUCAVNICARJA ki imata veselo do tekstila. Lahko tudi začetnica ter administrativna moč. Ponudbe v ogl. odd. pod »Ljubljana«. 22719-1

VEČJE TRGOVSKO PODJETJE sprejme dva trgovska pomočnika (m) specializirane stroke takoj ali pozneje. Naslov v ogl. odd. 22719-1

Kmetijsko gospodarstvo ARJA VAS-PETROVČE prodaja razne stroje: motorni mlin, dizel motor, mlatnice slamozevnice, vprežne grablje, plugje, kultivatorje, vjalnikje, sadne mlince, robač za koruzo, motorni, drobilce za žito, trilejni itd. Prodaja bo v obliki ustmene dražbe in sicer: 28. oktobra 1956 ob 8. uri za gospodarske in družbene organizacije, ob 9. uri za fizične in zasebne pravne osebe. Stroji so delno rabljeni in so na ogled vsak dan. Kmetijsko gospodarstvo Arja vas-Petrovčev

ZENSKO POKOJEVO KOLO, v dobrem stanju, in broski aptni v oglasnem oddelku. Naslov v ogl. odd. 22382-4

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK poceni napredaj. Siska, Poljudbatska 22382-4

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK — izmožni model, prodam. Bizjak — Dalmatinova 3-III. 22492-4

KLAVIR, gungajska mehanika k ogle, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 22493-1

NOV KOMPLETEN PRIBOR za avtomobilsko varjenje in rezanje brez manometra ugodno prodam. Ponudbe v ogl. odd. 22494-1

»Beogradska fabrika«, 22498-4

KAVC, nov, otroški voziček, globok, za 3.000 — din ter radio prodam. Lampe, Crnuče 22480-4

FIAT 1100, taxi tip, dobro ohranjen, ugodno prodam. Ing. Milošević, Kolovodarska 34. 22491-4

TRGOVSKO PODJETJE v Ljubljani, razpisuje mesto šefa računovodstva in šefa skladišč. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe po dogovoru. 22719-1

KLAVIRSKO HARMONIKO — 80 basov, breznotno prodam za 300.000 — din. Naslov v oglasnem oddelku. 22484-4

MOTOR JAWA 350 cm3 poceni — tudi na obroke nujno prodam. Ogled vsako popoldne. Poključje, Šiška 22484-4

KOMPLETEN OGRODJE za šednik ugodno prodam. Hišni svet, Šentvid 85. 22478-4

ZLOZILJAVNA POSTELJA z zimnati vložki kompl. in »Singer« sivalni stroj, ohranjen, prodam. »Neško« Jeglič, Podbrzja, p. Duplje. 22470-4

MOSKO KOLO, malo rabljeno — prodam. Heine, Podušička 10 — Zg. Šiška. 22481-4

SIVALNI STROJ »SINGER« prodam. Naslov v podružnici SP Kranj. 22471-4

KOTLOVO SLAMOZEJNICO — dobro ohranjen, prodam. »Neško« Jeglič, Podbrzja, p. Duplje. 22470-4

MOSKO ITALIJANSKO KOLO — dobro ohranjeno, prodam. Zaloška 85-1. 22484-4

DOBRO OHRANJENA »HEROS« železna samotna peč napredaj. Naslov v ogl. odd. 22485-4

PISALNI STROJ, znamke »HEROS«, prenosni, skoraj nov, poceni prodam. Vprašajte pri Gama, Z. Ilirska 17-II. 22513-4

LESNA INDUSTRIJA DOMŽALE prodaja nova odvisna stroja: 20 KS, stroj za zbijanje zabojev, škarje za rezanje furnirja, enovprežni voz, 2 pisalna stroja, aparat za vprežne varilne aparate, sani in elektrogenerator. Vse informacije dobite na upravi Lesne industrije Domžale — Industrijska c. 15, telefon 22490-4

SUPER ICONTA 609 ali 4,5 x 6 z dalnometrom, prodam. Česnovar, Hrastnik 342. 22499-4

LOKAL, manjši, center, poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 22503-4

VEZANE PLOŠČE v okviru, 2 x 2 m, poceni prodam. Kane, Ziljska 1. 22503-4

GIMI VOZ, 16 col, ugodno prodam. G. Anon, Dragomelj 16, p. Domžale. 22498-4

KIZNEZ PLASC, perzijaner tačke dobro ohranjen, prodam. G. Anon, Dragomelj 16, p. Domžale. 22498-4

GRADBENO BARAKO, betonsko železo, pulte, nekaj dimniške opeke, voljake: Rapid, Rex, poceni prodam. Povh, Alesova 12. 22501-4

KOLO, MOSKO in dele kolesa prodam. Titova 95-I. 22502-4

MOTORSKO KOLO 200 cm3 prodam za zamenjavo za motor. M. Anon, kovo hidrovno ali rezan les. — Naslov SP Celje. 22531-4

MOTORSKO KOLO 200 cm3 prodam ali zamenjam za osebni ali polovotorno avto. M. Anon, brez karoserije. — Razliko oplačam. Naslov SP Celje. 22530-4

STRIDELNO OMARO, ogrodje kupača z omarico, prodam. Prihod, 22519-4

KOTEL, bakren, 50 l, vzdijljiv in suknjko, zimsko, za ranta do 20 let, poceni prodam. Puhlija 9. 22519-4

TRGOVSKO PODJETJE Z GRAD-BENDI MATERIALOM »Cement« — Opekla, Ljubljana, Smartinska c. 21, sprejme takoj, perfektno strojevisko z znanjem administracije. Lastnorocno napisane prošnje predložite upravitelju podjetja, Smartinska 22719-1

FINANČNO KNJIGOVODNICO IN STROJEVISKO Z ZNANJEM STROJEVISKE PRAKSE, Pomudbe pošiljate pod »Stojice« v ogl. odd. 22717-1

ŠOFERJA k 3-let. tovornemu avtomobilu sprejme takoj Elektro-ustroj podjetje »Tika« Ljubljana. Ogl. odd. 22750-1

2 CEVLJARSKA POMOČNIKA za šivana in zbita dela sprejme takoj Podstevne Jožeta, Crna pri Prevaljan. 22759-1

TRGOVSKO PODJETJE v Ljubljani sprejme večje število trgovskih pomočnikov za delni delovni čas. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe pošiljate v oglasni odd. pod šifro: »Dolgeletna praksa«.

UPOKOJENEGA STAVBNEGA MIZARJA sprejme v službo takoj. Naslov SP Celje. 22352-1

TRGOVSKO PODJETJE »Korotan« Mežica, razpisuje mesto trgovske poslovalnice, sposobne za vodstvo večje trgovine. Pogoj: potrebna strokovna izobrazba. Plača po tarifnem pravilniku. Stanovanje za samca preskrbljeno. Pisarne ponudbe pošiljate v oglasni odd. 22351-1

MLAJŠI MOŠKI, vojaščinu stalno prost, z znanjem mehanske. išče službo telefonista, vratarja ali izšče delo v podjetju. Ponudbe pod »Takošen nastop« v ogl. odd. 22367-1

Referent za uvoz išče zunanjetrgovinsko podjetje v Ljubljani. Pogoj: po Pravidniku o strokovni izobrazbi uslužbencev v zunanji trgovini. Nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe z vsemi podatki pošiljate v oglasni odd. pod »Uvoz 7851-A«.

REŠNO POMOČNIKO z znanjem samostojne kuhe, k 4 odraslim osebam, staro okoli 30 let. isčem. Naslov v ogl. odd. 22353-1

DAMSKI MODNI SALON Mire Škabar, Tavčarjeva 5, sprejme dve provizorni pomočnici samostojni pomočnici z večletno prakso v izdelavi plaščev, kostimov in oblač. Začetnice izključene. Predstaviti se samo v delavnicah med 17 in 19 uro. Mesto dobri tudi vajenka 4 razredi gimnazije. 22330-1

ARANŽERJA za izložbe išče NARODNI MAGAZIN SUBOTICA Nastop takoj.

DVA KLJUCAVNICARJA, vajena knjižni del, ter honorarno moč za knjižnico v knjigovodstvu, sprejemno. Naslov takoj. Naslov v oglasnem oddelku. 22665-1

DVA DELAVCA z delzele, vojaščinu prost, tako sprejemno. Možnost kasnejše kvalifikacije za hranila sivihih. Plača po tarifnem pravilniku. 22658-1

ZENSKO SREDNJIH LET sprejem k pet-članski družini takoj. Ljubljana, Šentvid 64, Jovan. 22648-1

SAMOSTOJNA MOC medernim knjigovodstvu, nepolno srednješolsko izobrazbo in prakso želi zamenjati službo. Ponudbe pošiljate v ogl. odd. pod »Kmetički«. 22646-1

GOSPODINSKE POMOČNICE, z lastnim stanovanjem v Ljubljani, sprejme v stalno zaposlitev. Gospodinjstvo biro, Trubarjeva ul. 8. 22615-1

SOFER-MEHANIK, trezen in pošten, želi spremeniti službeno mesto za osebni avtomobil eventualno tovornega do 3 ton. Izključno samo v Ljubljani. Ponudbe pod »Sigurna in solidna voznja«. 22697-1

UPRAVNI ODBOR TRGOVSKEGA podjetja v Ljubljani razpisuje delovno mesto šefa računovodstva in šefa skladišč Pogoj: strokovna izobrazba po uredbi, plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe pošiljate v oglasni odd. pod šifro: »Vestna«. 22719-1

